ATEITIS

ATEITIS 1911 — 1962

GEGUŽIS — MAY

1962 METAI Nr. 5

★

REDAKCINIAI KOLEKTYVAI:

1. **Rimantas Rudys,** Jonas Račkauskas, Rimantas Repšys, Lilė Tumosaitė, Janina Radvilaitė, Audronė Garbenytė, Jonas Šoliūnas, Algis Urbanavičius ir Dalia Binkytė.

2. **Rimvydas Šliažas,** Aušrelė Skirmuntaitė, Dalia Indreikaitė, Veronika Tijūnėlytė, Petras Kaufmanas, Giedrė Žumbakienė, Jonas Šalčius, Enata Skrupskelytė, Angelė Katelytė.

Šį numerį redagavo pirmasis kolektyvas.

Redakcijos adresas:

ATEITIS — Redakcija
4105 So. Albany Ave.,
Chicago 32, Illinois
Tel. VIrginia 7-7153

Prenumerata metams $5.00
pagal JAV dol. kursą.
Garbės prenumerata metams $10.00
Atskiro numerio kaina 50¢.
Administratorius Vytautas Šoliūnas

Administracijos adresas:

ATEITIS Administracija
5254 So. Trumbull Ave.,
Chicago 32, Illinois

★

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association.

„ATEITIS"

5254 South Trumbull Avenue
Chicago 32, Illinois

★

Subscription $5.00 per year
Single copy 50¢.

Second class postage paid at the Chicago Post Office.

★

TURINYS

A. F. Naujoji valdyba kreipiasi 105

Aloyzas Baronas — **Rašytojas ir žurnalistas** (1) : 109

SAS ideologiniai kursai 112

Laima Kalnytė — **Moters rolė V. Krėvės asmens atsiskleidime** . . 116

Ateitininkų Federacijos Tarybos Posėdžių Komunikatas . . . 118

Leonida Paulytė — **Atsivertimas** (eil.) 120

J. Kidykas, S.J. — **Mūsų gyvenimo paslaptys** 121

Vytenis — **Per Prizmę** 122

Nuo pirmininko stalo 123

Putnamas, Bostonas, New Yorkas 124

Italija 126

Magdė Auksaburnė 127

Knygų pasauly pasižvalgius 128

Viršelio pirmame puslapyje Vytauto Maželio nuotrauka. Viršelio ketvirtame puslapyje Algio Urbonavičiaus nuotrauka.

A. F. NAUJOJI VALDYBA KREIPIASI

MIELI ATEITININKAI,

Maironio metai mums primena didžiojo mūsų poeto žodžius pasakytus vienos ateitininkų šventės metu: "Ateitininkai turi būti ne vien ateities, bet ir dabarties žmonėmis — eiti į gyvenimą ir jam vadovauti". Šiais žodžiais Maironis kreipė dėmesį dabarčiai tuo metu, kai visa lietuvių tauta minėjo Vytauto Didžiojo politinės galybės laikus, o ateitininkai ragino daugiau susirūpinti Lietuvos ateitimi — jos dvasine galybe. Mūsų dainius ėjo su gyvenamu laiku.

Maironio pavyzdžiu Ateitininkų Federacijos naujoji valdyba taip pat nori visų ateitininkų dėmesį kreipti dabarčiai. Dabartis yra žymiai pasikeitusi ir dėl to dar labiau reikalinga aštraus žvilgio ir ryžtingo veiksmo. Pro mūsų akis ir rankas neturi praslysti darbai, nuo kurių priklauso rytojaus diena. Ateitį laimi tas, kas užvaldo dabartį.

Ateitininkai — ateities žmonės — esame savo principais. Jie yra atremti į amžinas, nekintamas tiesas. Kas yra amžina, visą laiką susiję su ateitimi, nors ir kažin kiek laiko pratekėtų. Tačiau laikas kaitalioja priemones ir būdus principam vykdyti. Tuo būdu iškyla vis nauji uždaviniai, kuriuos teisinga vadinti principų šauksmu dabartyje. Tam balsui reikia atsiliepti visa savo būtimi ir veiksena — eiti į gyvenimą ir jam vadovauti.

DABARTIS mus stato prieš dvi degančias problemas. Viena yra komunistinio šėlsmo, antroji — lietuvių tautos egzistencijos. Abi jos susimezga: ateistinis komunizmas yra drauge ir mūsų tautos žudytojas. Šiandien kova su ateizmu yra mums ne tiktai kova už krikščioniškus gyvenimo principus, bet ir kova už savo tautos gyvybę.

LIETUVOS NACIONALINĖ M[illegible]DO

Dabarties ateizmas nebėra tik ideologija. Yra taip pat fizinė jėga. Jos ramsčiu ir varikliu pasidaręs rusiškasis bolševizmas grūmoja pasauliui didelės valstybės galia. Pastangos jai atsispirti yra taip pat atremtos daugiau į politinę ir karinę jėgą, negu į krikščionišką pasaulėžiūrą. Abejose pusėse, nors jas dalo geležinė kovos siena, yra bendrų susilietimo taškų. Mūsų ideologas St. Šalkauskis tai apibūdino, kaip "dechristianizacijos linkmę, paimtą tiek buržuazinio, tiek ir proletarinio pasaulio." Apibūdinimai buvo taikyti dabar mūsų vadinamam ir laisvajam ir prievartiniam pasaulim.

Bolševikiniame pasaulyje Dievas rėkliai puolamas, laisvajame — tyliai ignoruojamas. Abiem atvejais tikėjimas stumiamas iš gyvenimo. Stumiamas net ir tada, kai laikomas grynai asmenišku reikalu. Jei tai asmeniškas, tai nuo žmogiškojo gyvenimo neatsiejamas. Žmogus visur reiškiasi kaip asmuo — privačiam ir viešam gyvenime: visuomenėje, tautoje, valstybėje. Viešąjį gyvenimą nureliginant, žmonės nuasmeninami. Tai ateistinės gyvenimo sampratos pasekmė. Tai "didžioji mūsų laikų nelaimė (Pijus XII).

"Tokiu metu kilnusis mūsų tikslas — visa atnaujinti Kristuje, — kaip rašė St. Šalkauskis, — yra gelbėjimo šūkis". Gelbėjimas gyvenimo pagrindo ir prasmės. Gelbėjimas žmogaus ir jo tautos. Dabar reikia dar labiau pabrėžti šį gelbėjimosi šūkį, kuriuo Šv. Pijus X šaukėsi pasaulio dėmesio, kai pirmąjį kartą pasigirdo bolševizmo vardas (1903). Ateitininkai tada buvo tarp pirmųjų rezistentų ir kovotojų su bolševizmu. Ir "šiandien pasaulis neturi labiau pašaukto žmogaus rasti išeitį iš komunizmo, kaip ateitininką" (V. Bagdanavičius, MIC).

Ateitininkai turi visus skatinti dar uoliau jungtis kovai su bolševikine sistema ir ateistine jos ideologija. Viena nuo antros yra neatskiriamos. Laisvam gi pasaulyje bolševikinė ideologija kai kieno išskiriama: palaikoma ir net pasekama prisidengiama tolerancija, peršama koegzistencija. Negali būti tolerancijos melui, negali būti jokios koegzistencijos su piktu. "Kas ne su manimi, tas prieš mane" (Mat. 12, 30).

Ateitininkui ne vistiek, "ar pasaulyje bus įsteigta Kristaus karalystė ar Antikristo... Savo mokslu ir menu, savo darbu ir gyvenimu, savo raštu ir žodžiu jis skelbia ir rodo Dievą visur ir visiems". (A. Maceina). Ateitininkai yra Kristaus karalystės skleidėjai savo tautoje.

LIETUVIŲ TAUTA dabar yra išstatyta žūtbūtinei kovai dėl savo egzistencijos ir dvasios. Ir ne tiktai savame krašte, bet ir išbarstyta po viso pasaulio pakraščius. Kas iš lietuvių galėtų būti toks nejautrus, toks bedvasis, kad ligi sielos gelmių nedegtų didžiu susirūpinimu? Susirūpinimu, kaip padėti savo tautai išsilaikyti ir pačiam išlikti jai ištikimu.

Lietuvių tautos kovoje už savo gyvybę ir laisvę ateitininkai nėra pasidavę jokiam gundymui: nei kolaboravimo, nei koegzistencijos, nei vienašalio kultūrinio bendravimo. Savo tautos neišduoti jokiom aplinkybėm mums šventu testamentu yra Nepriklausomybės kovų aukos, Sibiro tundrų ir kacetų kankiniai, Lietuvos miškų partizanai. Negalima per jų kapus žengti į susitaikymą su "neišvengiama" padėtimi. Ar tai yra neišvengiama? "Iš istorijos išmokau vieno dalyko, — rašo amerikietis žurnalistas apie dabartinę Lietuvos nelaimę: — drąsa negali mažos tautos išgelbėti nuo stipresnės, bet laisvę atgauna tik tos pavergtos tautos, kurios kovoja net beviltiškai ir miršta laisvę gindamos" (Ed. A. Mowrer).

Kai tauta kovoja su mirtinu pavojumi, ji pasidaro pirmuoju mūsų rūpesčiu. Jubilėjinis ateitininkų kongresas (1960) yra mus įpareigojęs "telkti visas savo jėgas ginti lietuvių tautos laisvę ir gyvybę, remti kiekvieną Lietuvos laisvinimo darbą, dėtis į kovą su visomis lietuviškomis organizacijomis, kurios dabartinės priespaudos nepripažįsta". Okupacijos pripažinimas yra savo tautos išdavimas.

Taigi, kas ir kaip besuoktų apie beviltiškumą kovos, primestos lietuvių tautai prieš jos valią, mes pasitikime Dievo Apvaizda ir amžių grūdinta lietuvių tautos ištverme. Ad augusta per angusta — per sunkenybes į laimėjimą!

TREMTYJE taip pat turime kai kurių sunkumų. Kiekviena emigracija — savanoriška ar prievartinė — senesnį amžių naujai aplinkai laužia, jaunesnį pritaiko. Tolėjimas nuo savo tautos ateina kaip gyvenimo tikrovė: reikia prisitaikyti. Prisitaikyti tenka, bet tai nereiškia nutausti. Nutautimas yra besaikis prisitaikymas. "Nutautimas yra aplinkos triumfas prieš individą" (J. Girnius).

Ateitininkai yra sąmoningi asmens, kurie gerai žino, ką tauta reiškia žmogiškos asmenybės pilnutiniam subrendimui. Kai naujoji aplinka gundo jaunuosius savo tautinės kilmės ir reikšmės nepaisyti, vyresnieji privalo juos ug-

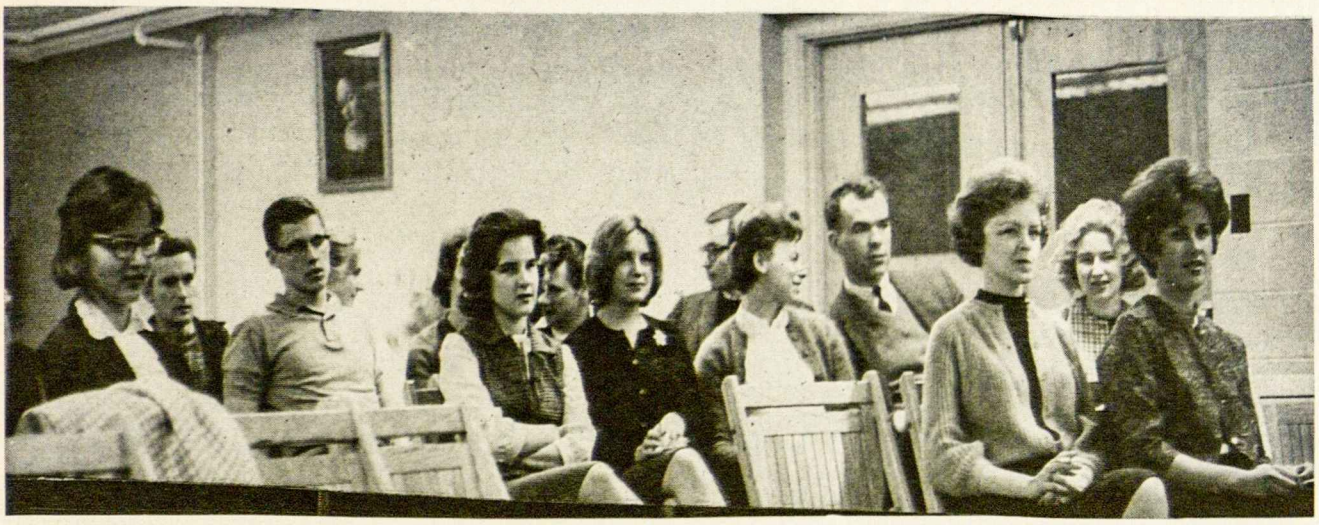

SAS Ideologinių kursų dalyviai klauso paskaitos.

dyti ir apspręsti lietuvišku sąmoningumu. Lietuvybė jaunajai kartai negali būti tik koks praeities atšvaistas, o asmenybės dalis, individuali būties išraiška. Būti ateitininku — tai būti sąmoningu lietuviu, savo tautos patriotu. "Ateitininkas laiko savo pareiga — pabrėžia mūsų ideologija — įsigyti aiškų tautinį susipratimą, tą tikrą patriotizmą, kuriuo siekiama savo tautai kultūrinės didybės".

Siekti kultūrinės pažangos yra tautos šviesuolių, inteligentų uždavinys ir pareiga. "Ateitininkai yra šviesuolių organizacija, skirta vesti savo tautą nuo naujų idėjų prie naujų idealų ir kultūrinės pažangos" (St. Šalkauskis). Tretysis ateitininkų kongresas (1935) dėl to yra skatinęs "veržtis į pirmąsias kultūringų tautų eiles". Bet tai gali daryti tiktai tie ateitininkai, kurie savo išsilavinimu ir išsiauklėjimu pranoksta laiko dvasią ir žmonių masę.

Kitados pakako atsisėsti mokyklos suolan, kad prasikištum iš savo aplinkos. Dabar nė mokslo diplomas neišskiria iš masės mokytų žmonių. Prasistiebia tiktai viršesni už kitus — rinktiniai asmens. Jie iškyla viršum savo tautos, jai šviečia ir vadovauja. Tai žmonės išmintingi ir valingi, turį dvasinės jėgos ir entuziazmo aukotis tam, kas yra teisinga ir dora.

Ateitininkų idealai įpareigoja ryžtis būti tokiais savo tautos šviesuoliais. Savo pranašesniam išsilavinimui dabar privalu pasinaudoti palankiomis aplinkybėmis, kokių niekada neturėjome tokiam žymiam savo narių skaičiui. Prieš mus yr atviri gausūs vakarų pasaulio kultūros lobiai. Reikia įtempti visas savo jėgas ir gabumus pasisavinti tam, kas kitose tautose yra gero, uoliai siekti mokslo, nepasitenkinti jokiu vidutiniškumu, veržtis į pirmąsas inteligentų eiles. Tuo būdu bent kiek atsversime tėvynėje daromą lietuvių tautai žalą. Mums "reikia prieš bolševikų kuriamą materialistinę ir kolektyvistinę kultūrą pastatyti krikščioniškai humanistinę" (A. Maceina).

Vienas iš ryškiųjų lietuvių tautos bruožų kaip tik yra kilnusis krikščioniškasis žmoniškumas. Dar XI amžiuje vokiečių kronininkas Adomas iš Bremeno lietuviškas gentis pavadino visų žmoniškiausiais — "'homines humanissimi". Kai dabar pavergtoje Lietuvoje žmoniškumas stelbte stelbiamas, tai laisvajame pasaulyje yra mūsų pareiga tą svo tautos bruožą išsaugoti tiek santykiuose su kitom tautom, tiek savo tarpe ir darbe. Ypač kultūrinis mūsų darbas turi rodyti, kad atstovaujame kilniam ir tauriam žmoniškumui, kuris apsireiškia lietuvių tautos charakteryje ir kūryboje. Didesnis tad susirūpinimas sava lietuviška kūryba, kiek tai įmanoma dabarties sąlygomis, yra ne vien mūsų kūrėjų, bet ir visų mūsų reikalas. Kūrėju ne kiekvienas gali būti, bet kiekvienas ateitininkas gali ir privalo būti lietuvių kultūrinio darbo rėmėju ir skatintoju. Gi tasai darbas daug kuo siejasi su organizacija.

ORGANIZACIJA sukaupia žmones ir idėjas vienam kuriam tikslui. Tai sutelktinė jėga. Tačiau realią jėgą organizacija įgyja tik tada, kai jos nariai yra sąmoningi ir veiklūs, drausmingi ir pareigingi, ištikimi savo principam ir paslaugūs savo vadovybei. Idealistinėje organizacijoje pareigos įsipareigojimas yra laisvas, dažnai reikalau-

jąs nemažos asmeninės aukos. Bet tai ir rodo, kiek nariai turi idealizmo bei ryžto, kuris idėjas verčia konkrečiais darbais.

Didžios idėjos, anot Maironio, nemiršta kaip žmonės. Nemiršta net ir tada, kai dabartyje nėra realizuojamos. Bet idealizmas žmonėse gali mirti ir apmiršta, kai dvasią užvožia perdaug sunki medžiagos krova. Nė ateitininkai nėra saugūs nuo šio pavojaus, ypač tokiam krašte, kur medžiaginių gėrybių trauka gundo persikrauti jų apsirūpinimu. Tada rūpestis savo organizacijai mažėja, gi tuo pačiu mąžta ir organizacijos galia bei svoris visuomenėje.

Ateitininkų organizacija, kaip parodė paskutinieji rinkimai, tebėra viena iš gausiausių ideologinių sambūrių, tačiau negalima teigti, kad būtų ir viena iš judriausių. Mūsų narių gausa nėra tiesiog proporcinga jėgai, kurią galėtume ir turėtume išvystyti. Vis dar lieka siektinu uždaviniu St. Šalkauskio skatinimas "susiprasti, susiorganizuoti, kurti ir kovoti." Šis organizacinio vajaus šūkis, iškeltas Nepriklausomoje Lietuvoje, šiandien dar labiau vykdytinas, nes ir Lietuvos nelaisvė ir naujos gyvenimo sąlygos iš mūsų reikalauja ypatingo susiorganizavimo, susiklausymo, drausmingumo ir kovingumo. Turime būti toks darnus, veržlus ir darbštus vienetas, kad nebūtų teiraujamasi, ką ateitininkai veikia, o aiškiai jaučiama ir matoma, ko jie siekia ir ką daro savo siekimam įgyvendinti.

Dabarties gyvenimo sąlygos mūsų organizacinio darbo svorį nukelia į atskirus vienetus ir asmenis, išsklaidytus dideliuose plotuose. Nuo tų atskirų vienetų, nors jie būtų ir negausūs, priklauso Ateitininkų Federacijos gyvastis ir ateitis. Kiekvienas ateitininkas savo vietoje ir savo pareigose turi būti pasiryžęs taip dirbti, tartum nuo jo priklausytų visa organizacija. Tik tuo būdu tegalima savo organizaciją išlaikyti pajėgią, veiklią ir įtakingą. Pagrindinis dalykas yra visų noras bei ryžtas dirbti ir aukotis tokiu būdu, kokiu yra siekiamas idealas.

IDEALAS, tikrai vertas savo vardo, yra toji vertybė, kuri įprasmina žmogaus gyvenimą ir skatina jos siekti nesuinteresuotai. Taip yra dėl to, kad nelygstama ir neribota vertybė savyje yra geras dalykas arba gėrybė. Ji išskiria iš gyvenimo visa, kas yra netobula ir duoda tai, kas atitinka "žmogaus idealistinės prigimties reikalavimam" (St. Šalkauskis). Tai yra pilnutinė žmogaus laimė. Tokios laimės siekiąs žmogus nėra suinteresuotas, kad kiti jos nesiektų, nes tikrasis gėris plinta savaime — "Bonum est diffusivum sui". To aukščiausio gėrio siekiama ne savo noram patenkinti, o dėl to, kad geidžiama jo laimėjimo tikrovėje visų žmonių labui.

Kada tokiu būdu siekiame ir patį žmogų ir jo aplinką atnaujinti Kristaus dvasioje, siekiame idealaus žmogaus, jo sakramentinio ir sekuliarinio gyvenimo suderinimo, giliausios gyvenimo prasmės. Užtat ateitininkiškame darbe, kurio pagrindiniu akstinu ir siekimu yra visa atnaujinti Kristuje, neprivalo jokiais atvejais pasireikšti grynai asmeniški interesai, jokia savinauda, nes tai nesuderinama su idealistiniu nusiteikimu ir krikščioniškais principais. Ne deklaratyvus savo principų išpažinimas, o faktinas jų vykdymas parodo, kiek stiepiamės į savo idealą, kuris reikalauja nuolatinio asmeninio tobulėjimo.

Jokios kliūtys neturi mums pastoti kelio į asmeninį tobulėjimą, krikščioniškos dvasios skleidimą savo tautoje ir savo tautos laisvę. Krikščionybė patiria smūgių, bet ji nežino pralaimėjimo nei pačiais sunkiausiais laikais. Tokiais atvejais tilk padidėja mūsų pareiga nenuleisti rankų ir nepraleisti vilties. "Mes turime dėkoti Dievui, kad leido mums gyventi dabarties sunkiom dienom. Tai duoda progos ir skatina mūsų dvasią reikštis aukščiau vidutiniškumo, reikštis dideliu pasiaukojimu ir karžygišku užsimojimu kūrybiniams darbams" (Pijus XI).

Garbė Kristui!

Simas Sužiedėlis

Federacijos Vadas

T. Jonas Kidykas, S.J.

Dvasios Vadas

Dr. Vytautas Vygantas

Generalinis Sekretorius

Arvydas Barzdukas, kun. Viktoras Dabušis
Dr. Antanas Sužiedėlis, Jonas Šoliūnas

Federacijos valdybos nariai

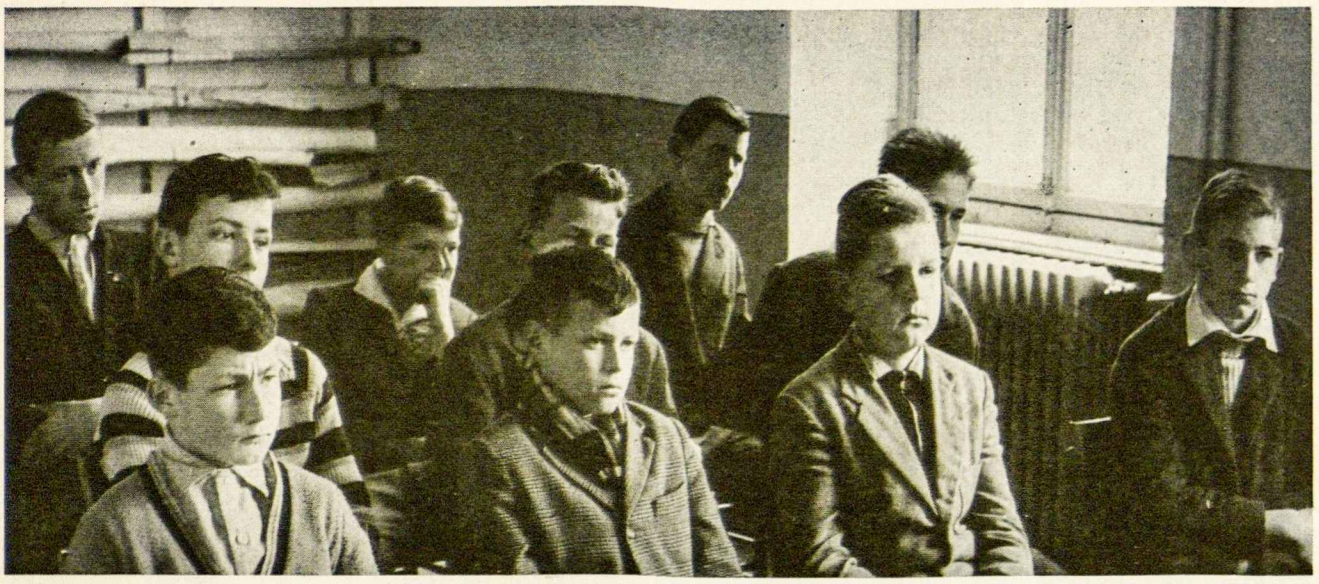

Prel. Kl. Razmino paskaitos klausytojai Castelnuove Italijoje. Aprašymas 126 puslapy.
Vyčiaus nuotrauka

ALOYZAS BARONAS

RAŠYTOJAS IR ŽURNALISTAS (I)

Skirtumai ir panašumai

Pirmą žvilgsnį metus į rašytojo ir žurnalisto misiją arba paskirtį, atrodo, nieko neturėtų būti skirtinga. Vienas ir kitas yra plunksnos žmogus, pasakytume, plunksnos broliai, ir daugely asmenų sutelpa šios abi profesijos. Tačiau iš esmės yra labai didelis skirtumas. Žurnalistui svarbu pats faktas, o rašytojui svarbiau to fakto analizavimas. Nuogai kalbant, žurnalistui svarbu pasakyti ir tai galimai skubiau, kad viena ar kita įvyko, užregistruoti faktas, gi rašytojui svarbiau, kas privedė prie vieno ar kito įvykio. Tačiau ir čia nėra dar rašytojo ir žurnalisto paskirčių kryžkelė. Vienas dalykas yra bendras, tai abiems privalumas tiesos, tačiau žurnalistui privaloma gyvenimiška tiesa, rašytojui meninė. Rašytojui jokios gyvenimiškos tiesos neprivalomos, tačiau jam būtina meninė tiesa. Žurnalistui privaloma faktiškoji tiesa, arba reliatyviai faktiška ir gyvenimiška. Čia mes galime turėti labai daug niuansų dėl tiesos paskelbimo, nes nedasakymas arba tik vienos pusės dalyko nušvietimas tuo pačiu dar nereiškia, kad žurnalistas nusižengė tiesai. Žinoma, čia neįmanoma to viso išaiškinti trumpame rašinyje, nes tai įeitų jau į etikos ir moralės sritį ir nėra lengva išvesti definiciją, ypač vedant kovą už savo tautos egzistenciją. Jei žurnalistas gali kalbėti apie reliatyvią tiesą (moraliai tiesa yra tiesa,

nepripažįstanti jokių sąlygojimų), tačiau rašytojui meninė tiesa yra būtina.

Laikas ir tikrovė

Žurnalistas turi būti aktualus, daugiau šiandienos įvykiais gyvenąs, nors taip pat įžvalgus, pramatąs ateitį ir galįs daryti sprendimus, pasiremiąs praeities, asmeniška arba istorine patirtimi. Rašytojui visa tai nėra būtina, nors kartais gali būti labai ir pageidautina. Rašytojui visai nesvarbu, ar taip buvo ar nebuvo, ar taip bus ar visai priešingai bus, tačiau turi būti atremta į meninę tikrovę. Jeigu žurnalistas šiandien parašytų, kad nepriklausomoj Lietuvoj buvo toks ar kitoks generolas, kunigas ar advokatas, nors jis ir nepasakytų konkreččiai kas, turėtume teisę tapatumo ieškoti, gi rašytojo kūriniui toks tapatumas nereikalingas. Gali knygoje, kurioj vaizduojamas koks nors Lietuvos laikotarpis, būti įvairių asmenų, mes neturime teisės ieškoti, ar toks kada Lietuvoj gyveno ir ar toks advokatas iš tikro galėjo būti. Mums nesvarbu gyvenimiška, o svarbu meninė tikrovė. Gali knygoje būti pavaizduotas naiviausias generolas, tačiau niekas negali protestuoti, kad Lietuvoj tokio generolo nebuvo, nes ten visus generolus pažinome. Vienas dalykas turėtų menininkui būti svarbus ir jis yra privalomas, kad tas generolas, paleistas iš knygos į gyvenimą, galėtų gyventi, kad jis toks galėtų egzistuoti žemėje, kad jis būtų iš kūno ir kraujo, kad skaitytojas tikėtų tokio generolo gyvastingumu. Konkrečiais pavyzdžiais kalbant, Jurgio Jankaus knygoje "Namas geroj gatvėj" yra advokatas, kuris ne tik kad nepadeda savo klientui, bet dar jį išnaudoja, bet mes negalime neigti to ir šaukti, kad tokio advokato nebuvo. Jis yra knygoj ir tai yra svarbiausia. Štai rašytojo australo Shute knygoje "On the Beach" vaizduojama, kaip 1964 m. įvyksta po atominių bombų sproginėjimo pasaulio sunaikinimas. Pagal šią knygą susuktas filmas rodomas Amerikoje ir Maskvoje, jis sukelia daugelį problemų, bet mes negalime sakyti, kad knyga kiekvieną dieną sensta, ju 1964 m. gali nebūti ne tik atominių bombų mėtymo, bet net ir paprasčiausio karo. Jeigu žurnalistas pranašautų tokį karą, pasiremdamas vienokiomis ar kitokiomis prielaidomis, kiti galėtų eiti į polemiką dėl būsimos tikrovės ar išvadų teisingumo, gi rašytojo tai neliečia, nes tegali eiti ginčas, ar pats veikalas yra literatūriškas, ar veikėjai įtikimi ir ar jų veiksmai išplaukia iš knygoj pavaizduoto gyvenimo ir ar jie logiškai pagrįsti.

Apžvelgus atrodo, kad žurnalisto paskirtis yra daug sunkesnė. Ką rašytojas gali įsivaizduoti, žurnalistas turi paremti faktais, išplaukiančiais iš gyvenimiškos logikos, o ne pasiremiant išgalvoto veikėjo psichika. Tačiau taip nėra. Ir vienam ir kitam uždavinys yra sunkus, bet rašytojui daug sunkesnis, nes žurnalistas gali pasikliauti ir matematika, ir ekonomika, ir istorijos vyksmu, gi rašytojas turi visa išvesti iš savo sukurto veikėjo logikos. Žmogus padaro daug nelogiškų veiksmų, bet rašytojui to negalima padaryti. Jo veikėjų veiksmai turi būti pagrįsti ir išplaukią iš įvykių eigos. Žurnalistas lengvai gali parašyti, kad ten ir ten tėvas užmušė pieno buteliu savo kelių mėnesių ar metų amžiaus kūdikį. Tokių atsitikimų yra, tačiau rašytojas tokios temos retas drįs imtis, nes, aprašant tokį žiaurų faktą, reikia psichologiško

Prie S.A.S. New Yorko dr-vės vėliavos V. J. Atsimainymo bažnyčios šventinimo iškilmėse Maspeth, N.Y. 1962-5-27.

New Yorko ateitininkai V. J. Atsimainymo parapijos naujos bažnyčios šventinimo iškilmėse. Eisenos priekyje SAS New Yorko draugovės ir MAS Marijos Pečkauskaitės kuopos vėliavos.

įrodymo, kodėl toks įvykis buvo. Reikia, kad skaitytojas patikėtų, reikia nuoseklaus įrodymo ir išdėstymo, kas tėvą privedė ligi to nusikaltimo. Žurnalistas gali patiekti nuogą faktą ir jam to užtenka, rašytojas turi įrodyti.

Tiesos sureliatyvinimas

Jau anksčiau teko minėti truputį paradoksalų sakinį apie tiesos reliatyvumą. Tiesa yra tiesa ir jos sąlygojimas atrodo teisingam žmogui neįmanomas, bet yra atvejų, kad tiesa žurnalistine prasme pasidaro reliatyvi. Priklauso, iš kurios pusės žurnalistas į įvykį pažiūrės. Dėl tos tiesos reliatyvumo dažnas ir labai geros valios žurnalistas užsienietis, priėmęs už gryną pinigą bolševikinius teigimus, kenkia vakariečiams, o tuo pačiu ir lietuviams šaltojo karo eigoj. Tas reliatyvumas gali liesti ir rašytoją, nes ne viskas, kas yra tendencingai parašyta, gali būti nemeniška. Bažnyčios menas tarnauja Dievo garbinimui, bet mes negalime atsižadėti to meno, nes juk religinių kūrinių yra tikrai labai aukštos meninės vertės. Bet gali būti puikus meninis veikalas, iš kurio būtų galima matyti, kad lietuviai tikrai yra arba negabi, arba laisvės nemylinti tauta.. Nors ir prie geriausių norų negalime teigti, kad forma jau būtinai apsprendžia kūrinį. Žinoma, iš antros pusės nupieštas kopūstas daugiau Lietuvą vaduos ir jos kultūrai naudos neš, negu blogas paveikslas, vaizduojąs Lietuvos tragediją su žūstančiais partizanais ar per ugnį bėgančiom nuo bolševiko motinom su kūdikiais ant rankų. Taigi reliatyvumo tiesos atžvilgiu gali būti ir mene, nors, kaip minėjau, meninė tikrovė vaidina beveik šimtaprocentinį vaidmenį. Kai kas teigė, kad Landsbergio dramoj "Penki stulpai turgaus aikštėje" tokio prokuroro, kuris buvo profesorius ir mokslo veikalų parašęs, Lietuvoj nebuvo, bet tai, žinoma, visai nesvarbu. Galėjo nebūti, bet Lietuvos partizano vaizdas išėjo žmogiškas ir didvyriškas.

Jeigu tiesos reliatyvumas nuvertina tik meno kūrinį, tik sumenkina rašytojo darbą, tai tiesos sureliatyvinimas žurnalistikoj gali padaryti labai daug blogo. Tiesa neklausia, kas yra jai naudinga ir kas ne, tačiau ji turi būti išreikšta taip, kad nebūtų galima ja piktnaudoti. Bet lietuviai šiandien yra karo padėtyje, o karo padėtyje kokios normos taikomos, tegali pasakyti tik asmeniška sąžinė ir pagaliau tai labai plati tema. Reliatyvios tiesos meninis kūrinys tegali kartais būti net įdomus. Jeigu romanas pastatytas ant aštrios briaunos, kur veikėjas eina pasakytume virve, jis gali būti kartais ir įdomus. Tačiau tai, žinoma, nei kiek nemažina meninės tiesos reikalavimų. Grįžtant prie žurnalistinės tiesos, reikia prisiminti tuos svetimtaučius žurnalistus, kurie aprašinėjo lagerius, kuriuose gyveno po antrojo pasaulinio karo tremtiniai. Vieni tų žurnalistų rašė, kad tremtiniai niekad taip gerai negyvenę, apsirengę ir jiems nereikia dirbti, tik malūną šoka, studijuoja ar geria, o antrieji rašė, kad mes esame nevilčiai paskirti žmonės, kad esame išmesti iš namų, kad mes džiūstame ligi nežinia kur persodinti mirsime. Abeji tiesą sakė, tik pirmoji buvo paviršutiniška, reliatyvi ir esmėje mums labai žalinga. Rašytojui irgi yra įvairių tiesos aspektų, tačiau žurnalistui daug daugiau. Iš šono šukos atrodys panašios į tvorelę, o iš galo jos bus šauktuko pavidalo, todėl žurnalistas turi gerai žinoti ir suprasti, kuris jo pasirinktas aprašymo būdas tikslesnis ir vertingesnis.

Apie stilių ir kitus reikalus pakalbėsime ateinantį kartą.

PER TVORAS Į VIRŠŪNES

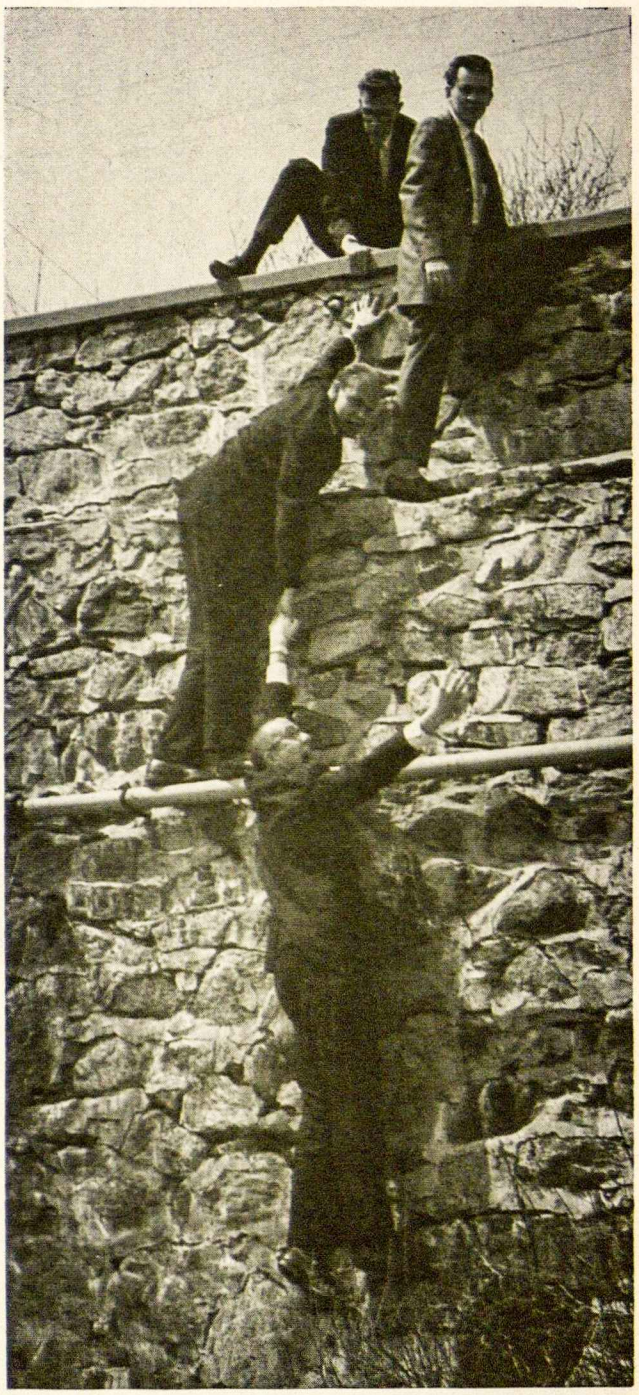

Romo Gedeikos nuotraukos

SAS Ideologiniai kursai

— Ateitininkams trūksta vadų... — Taip pradėjo savo paskaitą kunigas Stasys Yla, kalbėdamas ateitininkiškos veiklos tema SAS ideologiniuose kursuose, kurie įvyko balandžio 19-22 Tėvų Pranciškonų sodyboje Kennebunkport, Maine.

SAS Centro Caldybos pirmininkas Stasys Rudys vadovavo šiems kursams, o Eligijus Sužiedėlis ėjo komendanto pareigas. Algis Šaulys vadovavo berniukams, o Auksė Liulevičiūtė — mergaitėms. Taip pat vienas iš "vyresniųjų" buvo Egidijus Užgiris, SAS CV iždininkas.

Kursuose dalyvavo trisdešimt du studentai

ateitininkai iš įvairių draugovių: Čikagos, Urbanos, New Yorko-New Jersės, Putnamo, Bostono —Brocktono, Philadelphijos ir Clevelando.

Kursų programa buvo paskirstyta į tris pagrindines temas: istorijos, ideologijos ir veiklos. Pirmąją dieną, Didįjį Ketvirtadienį, apie ateitininkų ideologijos istoriją kalbėjo profesorius Simas Sužiedėlis, Ateitininkų Federacijos Vadas. Įžangoje prof. Sužiedėlis pareiškė, kad kursų tikslas yra pažinti, pasisavinti ir paskleisti. Tarp smulkesnių tos dienos temų buvo ateitininkų judėjimo pradžia ir idėjos, kurios ją paskatino, idėjinė kova, ateitininkų ideologija apskritai ir smulkus apibrėžimas principų.

Toliau jis kalbėjo, kad iš ateitininkų ideologijos labiausiai imponuoja jos integralumas bei visuotinumas, principingumas, pajungimas žemesnio dalyko aukštesniam ir logiškas sprendimas klausimų ir problemų. Jis taip pat atkreipė visų dėmesį į principų reikšmę, pareikšdamas, kad principai rodo santykius, kuriuos turim turėti su Dievu, tauta ir artimu. Baigdamas, prof. Sužiedėlis pavadino ateitininką gynėju Dievo karalystės, Kristaus meilės vykdytoju ir modernios kultūros jungėju su krikščionybe, įrodydamas reikalą būti dvasios žmonėmis, pasižyminčiais uolia praktika ir dalyvavimu katalikiškoje akcijoje.

Tą vakarą visi buvo paskirstyti į diskusijų būrelius, kurie svarstė kultūros reikšmę teistui, pozityvistui, materialistui ir ateistui. Dienos programa buvo užbaigta šventomis Mišiomis.

Balandžio 20, Didįjį Penktadienį, dr. Arūnas Liulevičius kalbėjo apie sąlygas ir kryptis ateitininkų veikloje ir apie ideologiją ir gyvenimą. Jis minėjo, kad ateitininkų organizacijos yra du ciklai, susidedantieji iš trijų dalių: kovos, susiorganizavimo ir įsisąmoninimo. Pirmasis ciklas prasidėjo 1910 metais, o antrasis po karo. Dr. Liulevičius taip pat pareiškė, kad ideologija duoda tik pačius gyvenimo pagrindus, o receptus reikia patiems išsirašyti pagal idealus.

Balandžio 20 d. taip pat kalbėjo ir kun. Stasys Yla, nušviesdamas ateitininkų poziciją tarp kraštutinių kairės ir dešinės organizacijų. Kun. Yla taip pat kalbėjo komunizmo tema, įrodydamas, kad komunizmo didžiausias pavojus yra ideologinis, ne politinis ar jėginis, ir kad savo dogmatiškumu, morale (nors ir pakrikusia) ir vadų sekimu komunizmas gali būti laikomas kaip religija.

Prieš vakarienę diskusiniai būreliai iškėlė ir sprendė ideologines problemas. Po to visi dalyvavo Didžiojo Penktadienio pamaldose. Vakaro programą išpildė kun. Ylos moderuojamas studijinis būrelis, diskutuodamas jaunimo alkoholio naudojimo temą. Po diskusijų buvo paro-

Nuo kalnų viršūnių žvelgia tautos vadai

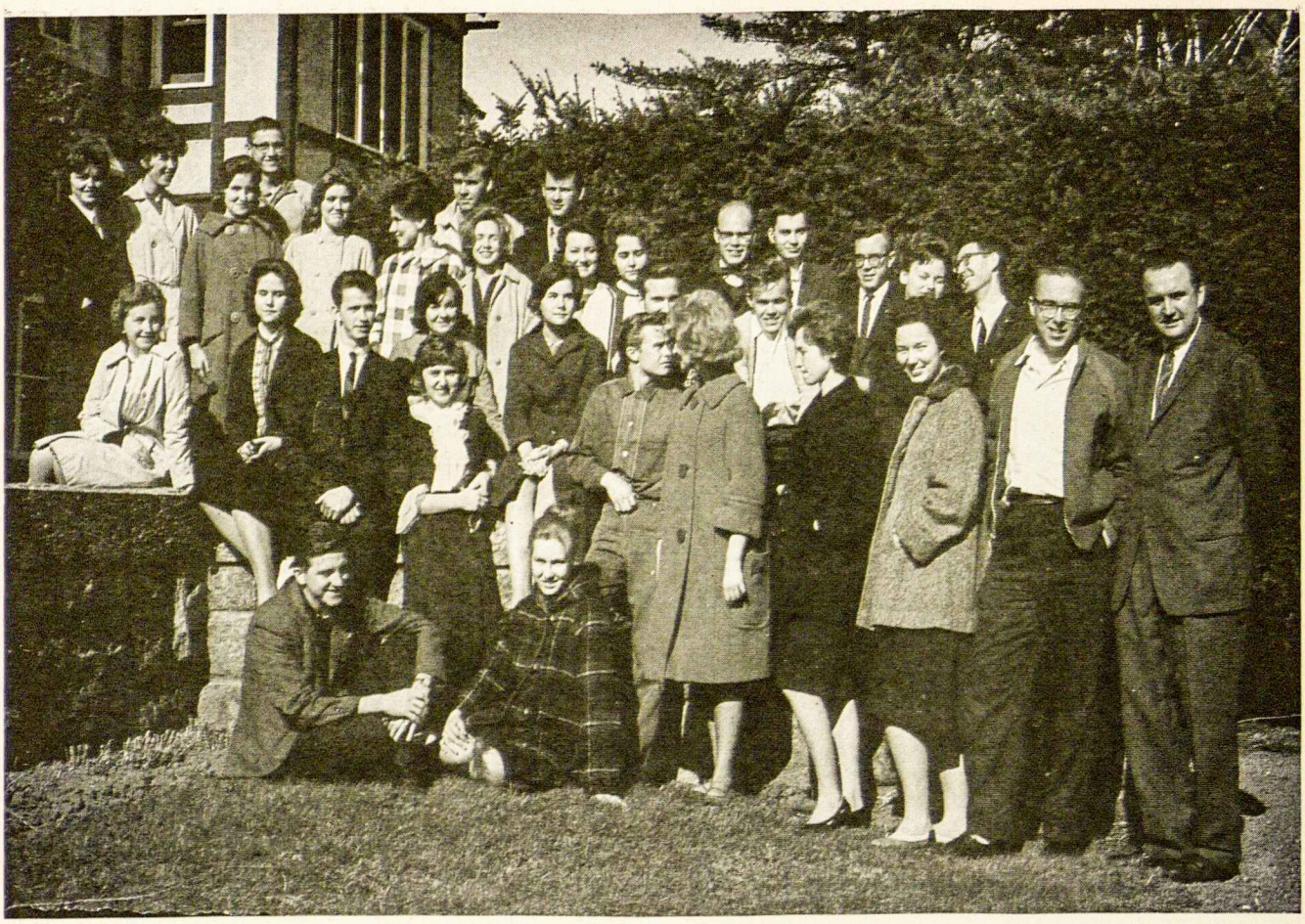

Ideologinių kursų dalyviai. Iš dešinės į kairę dr. V. Vygantas, Romas Gedeika, dr. A. Liulevičius

dytas filmas apie Maironį, pritaikytas šiems Maironio metams.

Balandžio 21 kursantai praleido spręsdami veiklos problemas su dr. Vyganto ir kun. Ylos pagalba. Kun. Yla visus supažindino su vadų trūkumo problema ir vadovavimo tipais ir siūlė priemones šiems vadams paruošti. Prieš pietus diskusiniai būreliai svarstė veiklos pagyvinimo temą, kiekvienas būrelis suruošdamas dienos programą, kuri jo nuomone šį tikslą geriausiai padėtų atsiekti. Dr. Vyganto pravedamos diskusijos ateitininkiškos veiklos klausimais užėmė viso popiečio programą. Buvo diskutuojamos tokios problemos, kaip narių pasyvumas, "Ateities" neskaitymas, kooperacija, ko-ordinacija veikloje, sunkumas pritraukti naujų narių, šokių nepasisekimas, etc. Dr. Vygantas minėjo, kad norint išvystyti gerą veiklą, reikia mokėti planuoti, organizuoti, vadovauti ir kontroliuoti. Jis taip pat pabrėžė komunikacijos reikalingumą.

Po vakarienės diskusiniai būreliai aptarė kursų pasisekimą. Visiem patiko prelegentai ir jų paskaitos, patalpos ir visas išlaikymas. Buvo visų nutarta, kad kursai atsiekė savo tikslą, įstengdami įkvėpti visiems tikros ateitininkiško apaštalavimo dvasios.

Po šių diskusijų visi pavirto Velkyų Bobutės padėjėjais, margindami kiaušinius iki pat vidurnakčio mišių laiko. Mišiomis pasveikinę prisikėlusį Kristų ir tuo pabaigę gavėnios laiką, kursantai prieš eidami pasilsėti užtraukė ne vieną (apie 60) linksmą lietuvišką dainą.

Rytą prie puikiai paruošto velykinio stalo kursai buvo oficialiai užbaigti. Atsisveikinimo žodžius tarė Stasys Rudys ir Eligijus Sužiedėlis iš "vyresniųjų" ir Rimas Gedeika kursantų vardu. Sočiai pavalgę ir su visais atsisveikinę, kursantai išvyko į namus su pasiryžimu pasinaudoti kursuose įkvėptomis idėjomis.

Danguolė Masionytė

TEN BUVO:

ENERGINGI PASKAITININKAI

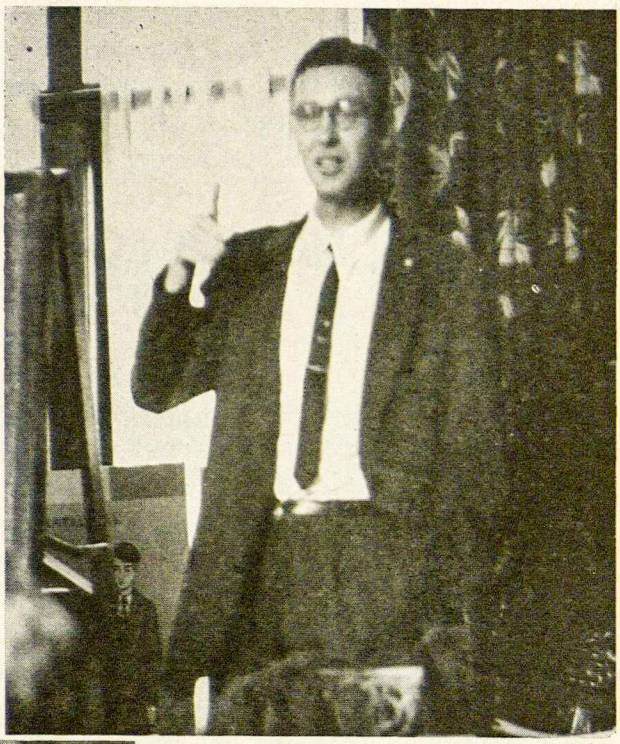

SUSIMASTĘ

KLAUSYTOJAI

IR IŠALKĘ

KURSŲ

VADOVAI

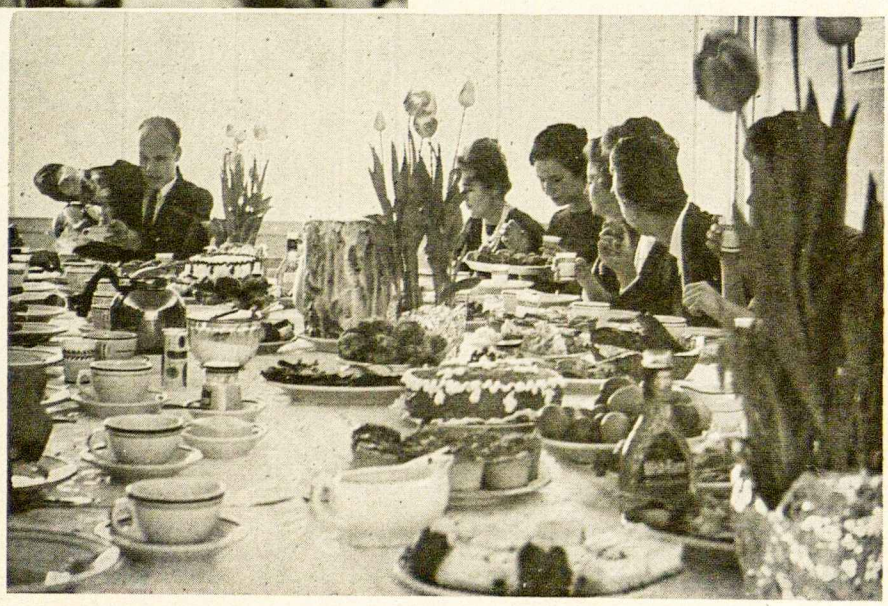

Laima Kalnytė

MOTERS ROLĖ V. KRĖVĖS ŠARŪNO ASMENS ATSISKLEIDIME

(Įspūdžiai perskaičius lietuvių literatūros didingą veikalą)

Rašydamas vieną ar kitą veikalą, dramaturgas stengiasi išryškinti pagrindinę veikalo idėją ar tai pačiam herojaus asmens atskleidime ar veikalo konflikte. Visi veikėjai ir situacijos turi padėti tą mintį ir dažniausiai herojaus asmenį išryškinti. Jeigu vienas ar kitas iš personažų to uždavinio neatlieka, tai ne tik veikaluì nieko nepadeda, bet jo vertę sumažina, nes tai tik bereikalingas bagažas, kuris visą kūrinį apsunkina.

Iš to išplaukia išvada, kad moterų rolė "Šarūno" veikale turi kuriuo nors būdu padėti atskleisti pagrindinio herojaus asmenį.

Gal aš klystu, manydama, kad yra tik dvi jėgos, kurios žmogų stumia veikti ir į aplinką reaguoti. Tai yra meilė ir neapykanta. Tenka girdėti, kad garbės troškimas ar turtas irgi yra žmogaus veiksmų motyvas. Tačiau, ar tai nėra tik priemonės įgyti kitų meilę arba įvykdyti kerštą? Žmogui, kuris yra sukurtas meilei, net per prievartą įgyta pagarba ar vergiška meilė už save stipresniam yra geriau, negu jos visiškas neturėjimas.

Meilės elementas Šarūno asmenyje yra pats pagrindinis. Jeigu jis prieš mūsų akis išauga milžinu, kuris ne tik savo fizinėje, bet ir dvasinėje sudėtyje yra sužalotas, kuprotas, tai tik todėl, kad jo gyvenime trūko meilės. Šį momentą išryškinti ir yra moterų uždavinys.

Viltė — Šarūno motina. Kokia yra jos meilė Šarūnui? Kad ji savo sūnų myli, nėra abejonės. Būtų didelė autoriaus klaida vaizduoti motiną be jausmo savo sūnui. Tačiau jos meilėje visgi jaučiasi daugiau pareigingumo, negu tyro jausmo. Iš sukurtos nuotaikos galima spręsti, kad ji, būdama gana materialistinių pažiūrų, pergyvena Šarūno deformuotos išorės sukeltą apsivylimą. Juk kiekviena motina atsikuria savo kūdikio tobulą, idealų paveikslą dar jo belaukdama. Jeigu tai nepasitvirtina, bet, priešingai, jis būna sužalotas ar deformuotas, savo išore atstumiantis, pergyventas skaudus apsivylimas į jos meilę savo kūdikiui įmaišo, nors labi nežymų, priekaišto jausmą. Niekur nėra pasakyta, kad ji buvo žiauri, tačiau taip pat jis niekur Šarūno negynė. Tarp jų nebuvo glaudesnio dvasinio ryšio apart to, kad Viltė jo motina. Labai dažnai ir šiais laikais motinai sūnus lieka visai svetimas ir nesuprantamas žmogus, jei meilė jam plaukia tik iš giminystės ryšio.

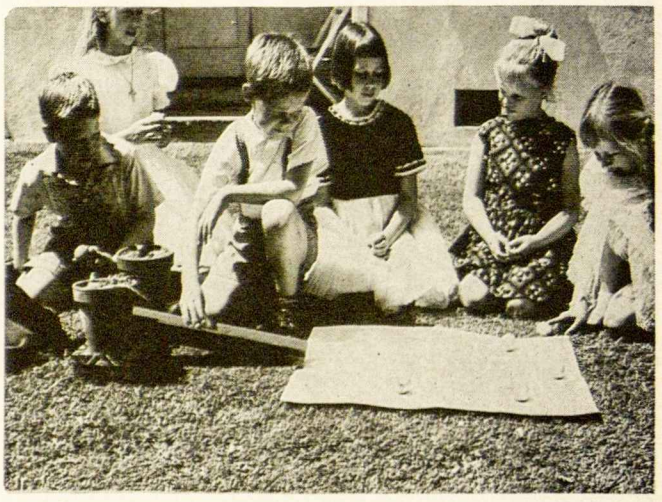

Los Angeles ateitininkiškasis prieauglis Velykų rytą ritinėja margučius: Vytukas Vilimas, Rūtelė Motiejūnaitė, Linas Kojelis, Raselė Kojelytė, Rasutė Arbaitė, Dainelė Kojelytė.

Ji nesidomėjo, kodėl Šarūnas taip ar kitaip elgiasi. O tuo tarpu jis, užaugęs be švelnios meilės, virto sukilėliu prieš visuomenę. Jis nieko nuo Vilties neslėpė, tačiau nesitikėjo, kad jai bus įdomūs jo troškimai ir siekiai. Supratimo tuo labiau jis negalėjo tikėtis, nes Viltė pasirodė tipiška praėjusios kartos moterėlė, kuriai vienintėlis motyvas smerkti Šarūno veiksmus buvo tas, kad "mūsų laikais niekas taip nedarė". Ji

neiiatė, jog tai, kad niekas taip nedarė, ir yra viena iš stipriausių paskatų Šarūnui, nes tik tai jį iškels jo paties ir kitų akyse. Tuo ji dar labiau kursto Šarūno sukilimo dvasią.

Šarūnas vis kartoja, kad be meilės apsieis, kad jis nebesiilgi sielos atgarsio, kaip kad anksčiau to ilgėjosi. Tas, palyginamai, dažnas kartojimas neįtikina. Priešingai. Tai parodo vieną iš jo sielos įdomiausių konfliktų: jis ilgisi, kol tikisi, kad kas nors jį dar pamils, bet kai ta viltis po truputį nyksta, jis nori tą ilgesio skausmą panaikinti, sakydamas, kad tai jam nesvarbu, kad jis nugalėjo ir šią "silpnybę". Šarūnas tikras, kad jo gyvenime kaip nebuvo meilės taip ir nebus, o tačian kaip greit jis patiki, kai išgirsta, kad žmonės kalba, jog Voverė jį mylinti. Ir kaip greit jis susvyruoja savo keršte, pamatęs gražią Perlio dukterį.

Voverė nesudaro labai realios moters vaizdo. Ji yra nepaprastai švelni, gera, melancholiška, užsisvajojusi. Ji turi visas savybes, kurios galėtų Šarūną suvilioti. Nes kiekvienas kitame mato save kaip veidrodyje: jis pamato ar savo savybių panašumą ar priešingumą. Jeigu nematytum, kad kitas turi ko pačiam trūksta, apie savo trūkumą niekad nežinotum. Ir jeigu tai pasitaiko kaip tik ta savybė, kurios trokšti, tada ilgiesi, save lyg sutapdini su tuo žmogumi ir jį pamilsti. Voverės švelnume išsibalansuotų Šarūno žiaurumas, jos meilėje — jo neapykanta, jos atlaidume — jo kerštas. Gal autorius ir norėjo kontrastuoti šias jų savybes, nes, kadangi Voverės ilgesys yra nukreiptas kita kryptimi, tarp jų to tilto, išsilyginimo neatsiranda, ir Šarūnas lieka gal ne tiek kraštutinai žiaurus, kiek Voverė kraštutinai gera. Tai sakau, turėdama mintyje, kad per visą veikalą nematyti Voverėje nė brūkšnelio neigiamų savybių, kas ją padaro lyg virš žmogišką, nors Šarūno didybėje matyti nevienas silpno žmogaus bruožas. Visam jo piktume matyti ir teigiamų bruožų. Jis paklausia Voverės, ar ji keikia jį už Alūno negrįžimą, o su Egle jis yra labai švelnus. Panašių momentų yra ir daugiau. Įdomu, kad beveik tik moterys tą švelnumą iš jo iššaukia.

Jis užsimena su panieka, kad moterys tik krizent ir žaist temoka. Tai labai reikšminga, nes jis Voverę sutiko vieną, kai kiti žaidė. O kai dainoje iškyla moterų neištikimybės klausimas, jis visas keikia, bet Voverė jam — idealas, nes sakydamas, kad ją „kaip gyvatę užmuštų", jis yra tikras, kad nėra jokios galimybės, kad kas nors panašiai įvyktų.

Aš manau, kad Šarūnas Voverę mylėjo keistu, kitam nesuprantamu būdu. Jis tai pats pasisako Rainiui, bet gale veikalo Voverė jį kaltina nė vieno gero žodžio iš jo negirdėjus. Kodėl? Jis buvo meilės nepažinęs žmogus. Nors ją dabar gal ir jautė, bet išsakyti nemokėjo. Švelnų jausmą iš jo galėjo tik kitas iššaukti, beveik išpro-

Hamiltono jaunosios ateitininkės šokėjos.

M. Borusienės nuotr.

„Kazimiero belaukiant" vaidinimo dalis veikėjų. Iš k. į d.: L. Rušėnas, K. Kemežys, E. Kriščiūnaitė, I. Rušėnaitė, S. Dubickaitė, R. Gavelytė, M. Gavelytė, D. Dubickaitė, R. Izdūnaitė, D. Meškauskaitė.

vokuoti, nes pats iš savęs Šarūnas jo duoti nemokėjo. Voverės jausmo susikoncentravimas į Tautvilį atėmė iš jos galią, kurią ji būtų turėjusi, jeigu ir dvasia būtų Šarūnui atsidavusi.

Voverė yra Šarūnui išsigelbėjimo galimybė. Tačiau ji to nesupranta, nemato ir tas išsigelbėjimas nėra realizuotas. Ji sakosi jo nepaliksianti, bet nesupranta, kad kitą mylėdama, nors ir likdama Šarūnui ištikima, dvasine prasme jį paliekа jį vieną ir nesuprastą.

Eglė yra jau daug realesnis žmogus. Ji lengva mergina, linksma, perdaug giliai negalvojanti. Vieną myli, kitam atsiduoda, tuo sudarydama savyje konfliktą, kuris jos pusiausvyrą sugriauna. Kad ji Šarūną myli, išaiškėja tik į patį veikalo galą. Man atrodė, nepaprastai puikiai parašyta Eglės pamišimo scena ir paskui jos atsilankymas miške. Įdomu, kad Šarūnas, keikęs moteris už neištikimybę buvo vienintelis iš susirinkusių vyrų, kuris nepaniekino Eglės. Tik jai bekalbant jis supranta, kad tikrasis išsigelbėjimas būtų buvusi Eglės meilė, nes ji norėjo dalintis jo darbais, jo rūpesčiais, kas Voverei neįmanoma. Ir koks žmogiškai jautrus yra Šarūnas, kai, dar nežinodamas, jis klausia: „Egle, ką tu myli?" Tarsi jausdamas, kad jo, kaip žmogaus išsigelbėjimas yra meilėje, jis tą patį siūlo šiai nelaimingai mergaitei, nežinodamas, kad meilė yra jos nelaimės priežastis. Dabar jį persekios: „Kodėl buvau aš aklas?"

Kokia, visumoje, yra moterų rolė šiame veikale? Manyčiau, kad kontrastuoti Šarūno pasisekimą kaip valdovo, herojaus, karvedžio ir jo visišką pralaimėjimą kaip žmogaus. Jam prisilietus jos visos subyra, nes jis nepažįsta moters, meilės ir paprasto gyvenimo trapumo. Tik moterų buvimas veikalo konteste Šarūną padaro ne mitologiniu dievu, bet gyvu, pilnu žmogumi.

ATEITININKŲ FEDERACIJOS TARYBOS POSĖDŽIŲ KOMUNIKATAS

Lietuviškojo jaunimo veiklos problemoms svarstyti Ateitininkų Federacijos Taryba turėjo du posėdžius: kovo 17-18 vakaruose — Čikagoje ir kovo 24 rytuose — New Yorke.

Dabarties gyvenimas reikalauja patrauklių ir efektyvių priemonių, kurios padėtų lietuviškajam jaunimui ugdytis pasirenkamąja kryptimi ir atsverti neigiamas aplinkos įtakas.

AF Taryba, vedama minties, kad integruotos pasaulėžiūros organizacijai yra būtina ypatingai šiuo momentu efektyviai sustiprinti savo veiklą aiškia kryptimi, pagrindiniu posėdžių klausimu pasirinko ateitininkiškojo jaunimo veiklos metodiką.

Posėdžiuose buvo ieškoma patrauklių metodinių priemonių, kurios palengvintų jaunimui pažinti ir prisiimti integruotą pasaulėžiūrą, o visuomenei palengvintų suprasti integruotos pasaulėžiūros reikšmę ir svarbą.

Posėdžių svarsymuose buvo paliestos trys pagrindinės sritys:

a. veiklos metodika,
b. konkrečių veiklos formų aptarimas ir
c. jaunimo globėjų vaidmens nusakymas.

Veiklos metodikoje pasigesta ar pageidauta šių pakeitimų ar paryškinimų:

1. išsikovoti jaunimo dėmesį lietuviškiesiems reikalams, naudojant jaunimui pa-

trauklesnes veiklos formas;

2. lietuviškumo klausimus svarstyti ne normas nustatančiu, bet mąstančio išsiaiškinimo būdu;

3. vedamąją religinę mintį patiekti ne abstraktinėje formoje, bet vispusiškai ją rišant su gyvenimo konkretybėmis; sakralinį ir sekuliarinį gyvenimą pavaizduojant vieningoje visumoje;

4. keisti nusistovėjusį veiklos vienodumą, įvedant į veiklą praktinių darbų, artimų jaunimo nuotaikoms ir keliančių jaunimo dvasią;

5. integruotą pasaulėžiūrą pristatyti ne atitrauktai, bet išeinant iš šio gyvenimo reikalų, ją paryškinant šio gyvenimo pavyzdžiais.

Veiklos formų aptarime bendriniai metodiniai dėsniai buvo papildyti konkrečiais praktiniais nutarimais:

1. daugiau vaizdinės pramoginės medžiagos naudoti jaunimo veiklai pagal jų amžių:

2. steigti būrelius konkrečioms specialybėms;

3. jungti didesnį jaunimo skaičių į stovyklavimą pagal tris moksleiviškojo jaunimo grupes: jaunučius, jaunesniuosius moksleivius, vyresniuosius moksleivius ateitininkus;

4. propaguoti savaitgalių išvykas į gamtą;

5. daugiau tarpmiestinio bendravimo ir savitarpio draugiškumo jaunimo tarpe ugdymo;

6. nuo referatų prie debatų, tai reiškia įvadines paskaitas pratęsti būrelių diskusijomis;

7. į aktyvų dalyvavimą programoje traukti visus narius be išimties, į veiklą jungti kuo plačiausiai lietuviškąjį jaunimą;

8. didinti dėmesį knygų skaitymui, organizuoti jaunimo karitatyvinius darbus;

9. suaktyvinti religinį auklėjimą lietuvių kalba;

18. išleisti jaunimui pritaikytą lietuvišką maldaknygę — mišiolą.

Posėdžiuose, nusakant jaunimo globėjų vaidmenį, iškelta visa eilė konkrečių uždavinių ir klausimų surištų su jaunimo globėjų institucija, kaip pavyzdžiui:

1. skatinama, kad bent 20% vyresniųjų Ateitininkų Federacijos narių įsijungtų į jaunimo veiklos organizavimo bei jaunimo pilnutinės asmenybės ugdymo darbus;

2. rekomenduojama AF Valdybai telkti lėšas jaunimo veiklai remti, skatinti vietovėse rinkti lėšas specifiniams jaunimo veiklos reikalams;

3. globėjai yra prašomi suintensyvinti tėvų rėmėjų komitetų organizavimą;

4. su tėvų rėmėjų komitetų pagalba steigti jaunimo ramoves;

5. prižiūrėti, kad kiekvienas moksleivis ateitininkas-ė išeitų pilną ateitininkiškojo ugdymo programą;

6. jaunimo globėjų taryba su kuopos valdyba metų pradžioje sustato metinį veiklos kalendorių ir padeda valdybai jį įvykdyti;

7. pritariama sumanymui turėti keliaujantį dvasios vadą toms draugovėms, kur nėra nuolatinio dvasios vado.

Turint galvoje studentų ateitininkų aplinką, studijų sąlygas, bei studentų ateitininkų atsakomybę prieš lietuviško jaunimo bendruomenę, nutarta suruošti seminarą rytuose ir vakaruose tema:

"Dabarties studento veidas ir uždaviniai ateičiai".

ATEITININKŲ FEDERACIJOS TARYBOS
pirmininkas *dr. Ad. Damušis*

Posėdžių sekretoriai: *Alina Skrupskelienė*
ir
Kun. Vikt. Dabušis

Detroit, Mich.
1962 gegužės 1 d.

E. St. Louis ateitininkai su kuopos dvasios vadu kun. Deksniu (dešinėje) ir kuopos globėja p. O. Petrikienė (kairėje).

LEONIDA PAULYTĖ

ATSIVERTIMAS

Sriauniosios upės vidury nuskendo paslaptis.
Jau visą eilę metų rišo mus juodoji pažintis!
Naujo pasaulio svajos atvesdavo mane
nusilenkti vakarams,
o su paskutiniais kraujo spinduliais
pavandeniui atplaukdavo jinai,
sustodavo prie mano lango
ir, nepratarus žodžio, slinkdavo tolyn,
kur upė dingdavo žilvičių tankmėje.
Many palikdavo jos žibančios, tarsi žarijos,
akys
ir svetimo pasaulio šypsena,
kuri kankindavo naktų naktis,
viliodama į pasakų pasaulius,
žvaigždėm nuklotuosius takus.
"Nueisiu su saule atsisveikint," — tariau
nekartą,
"Neras manęs šįvakar svetimoji."
Bet krintant rasai tyloje, jos akys degino
gelmes —
Ir susigėdęs grįždavau prie savo lango,
o jos šypsena tyčiojos.

Praėjo metai vieneri, praėjo dešimtis, ir
laisvėj būdamas kalėjau, vis
laukdamas saulėleidžio žaros.
O ji praplaukdavo visad tyli ir paslaptinga.
"Gana," — tariau, "tegu pasaulis mano
paslaptį sužino,
tebūsiu jiems aš patyčia,
bet šio kalėjimo gana."
"Išduok", — šaukiau tarsi baisiam sapne,
"Išduok."
Ir ji, juodoj valtelėje sėdėjus, prabilti lyg
norėjo,
lyg meldė lūpos paslapčia...
Bet užtrenkiau namuko langines ir sugrįžau
savo nemigo naktin.
Ryte radau valtelę tuščią.
Man sakė žmonės: "Graži ponia nuskendus,
Graži, balta kaip lelija, kažin iš kur
ji čia atplaukus? — visiems ji svetima."

Dingo pagundų sutemos ir saulėlydžių
neramūs spinduliai.
o prie užuolankoj nusvirusiųjų gluosnių
Nuskendo upės srovėje mano dalis,
pražydo baltų lelijų pluoštas.

1962 m. sausis

MŪSŲ GYVENIMO PASLAPTYS

Mielasis Petrai!

Sakyk, kokio storumo, ilgumo ir platumo, kokios formos bei spalvos yra išmintis, kvailumas, neapykanta ir meilė? Koks jų svoris?

Sakysi, jog tie dalykai nematuojami ilgio ir tūrio matais. Sutinku. Bet tada turime kasdien mus supančių, įtakojančių, **realių** ir labai reikšmingų dalykų, tačiau neprieinamų empirinių mokslų metodais. Tariamės juos pažįstą, suprantą, o kai reikia išsiaiškinti — pasijuntame bejėgiai, nerandame žodžių.

Paminėtosios keturios tikrovės yra tiktai žiedai visų didžiosios ir mįslingiausios tikrovės, kurią vadiname "gyvenimu". Gyvenimo paslaptis ne tik supa mus, bet ji pulsuoja pačiose mūsų buities gelmėse. **Mes esame** gyva gyvenimo paslaptis.

Pabandyk ją panagrinėti. Visas organiškas pasaulis apsireiškia mums trejopu ir labai skirtingu būdu. Silpniausią, sakyčiau, gyvenimo formą sutinkame augalijoje, stipresnę ir kitokią gyvūnijoje, o visų stipriausią ir savotiškiausią žmoguje. Sykiu pastebime, jog aukštesnioji gyvenimo forma suponuoja ir apima žemesnes, bet ne priešingai. Juslinis mūsų gyvenimas apima augalinį-vegetatyvinį, intelektualinis gyvenimas apima ir juslinį, ir augalinį, bet ne priešingai.

Kiekviena trijų gyvenimo rūšių apsireiškia tik jai vienai įmanomais veiksmais, kurių negali perimti jokia kita gyvenimo rūšis. Todėl tenka pripažinti, jog kiekviena gyvenimo rūšis turi savą "gyvenimo principą", savą "gyvybę", arba savo "sielą". Paties "principo", "sielos" neregime, neapčiuopiame, bet regime jo veiksmus.

Dar akyliau stebėdami patiriame, kuo skiriasi tos trys gyvenimo rūšys viena nuo kitos pačios savo esmėje. Kai augalinis ir juslinis gyvenimas vidiniai ir visais požiūriais pareina nuo medžiagos, tai intelektualinis-protinis žmogaus gyvenimas nevisiškai nuo jos tepareina ir tik išviršiniai. Jis turi savotišką "laisvės lauką'. Tai patvirtina eilė bandymų.

Prisimink, Petrai, jog augalinio gyvenimo veikimas yra maitintis, augti ir veistis. Gyvūninio gyvenimo ypatingas bruožas yra penkios juslės: regėjimas, girdėjimas, skonio pajutimas, suuodimas ir lietimas. Akmuo nesimaitina, neauga ir nepriveisia daugiau akmenų. Agurkas ir maitinasi, ir auga, ir priveisia agurkiukų. Asilas ne tik maitinasi, auga ir gimdo asilus, kaip agurkas, bet šalia to ir daugiau, jis regi, girdi, jaučia skonį, užuodžia ir junta lietimą. Žmogus pagaliau gali visa tai, ką gali agurkas ir asilas, o šalia to ir viršaus, jis dar galvoja-protauja ir laisvai pasirenka. To negali nei agurkas, nei gudriausias asilų. Kadangi žmogaus charakteringiausi veiksmai — galvojimas ir laisvas apsisprendimas — esminiai skiriasi nuo augalinio bei juslinio gyvenimo apsireiškimų, tai jis turi turėti savą, esmiškai nuo anų skirtingą gyvenimo principą-sielą. (Tačiau nesakome, kad jis turėtų tris gyvenimo principus. Vienas žmogiškasis gyvenimo principas atlieka trejopas funkcijas, už tat jis skiriasi nuo kitų ir yra už juos pajėgesnis).

Čia labai bendrais bruožais nubrėžtą gyvenimo apsireiškimą sutinkame mūsų gyvenamajame pasaulyje ir savyje pačiuose. Todėl vadiname jį "įgimtu", "prigimtu", "natūriškuoju" gyvenimu. Pasaulio visatoje kitokio nepastebime.

Keista, bet yra faktas, jog visų laikų žmonija buvo įsitikinusi esant dar ir kitą bei kitokį gyvenimą, negu mūsų patiriamąjį, ir kuris neįeina į žemiškojo gyvenimo kategorijas. Dėlto vadina jį "antgamtiniu" (supernatural), "antnatūrišku", kartais "dievišku". Kad tas "dieviškasis gyvenimas" galėtų būti ir žmogui prieinamas, apie tai iki Kristaus nė nesvajota ir jokių pretenzijų į jį nereikšta.

Su Kristumi gyvenimo mįslė įgijo neišsakomos reikšmės bei žavingumo ir atvėrė žmogui svaiginančias galimybes. Kristus paskelbė atėjęs suteikti mums naują gyvenimą: "'Aš atėjau, kad turėtumėte gyvenimo, ir kad turėtumėte jo apsčiai (10. 10). Visą šv. Jono Evangeliją galima laikyti naujojo gyvenimo temos išvystymu. Ypač gražiai ir vaizdžiai tai iškeliama vynmedžio ir šakelių palyginime (Jo 15, 107). O kad naujasis, mums Kristaus atneštas, gyvenimas yra paties Dievo gyvenimas, liudija Jo. 17, 21-23: Kristus prašo Tėvą už savo mokinius: "kad visi būtų viena, **kaip tu, Tėve, esi manyje ir aš tavyje, kad ir jie būtų mumyse viena... Aš juose ir tu manyje... tobuloje vienybėje".** Ką gali reikšti tobula vienybė su Kristumi, kuris yra tobuloje vienybėje su Tėvu, jei ne mūsų dalyvavimą dieviškajame gyvenime, kaip Kristus dalyvauja Tėvo gyvenime?

Kaip tą tiesą suprasti, kaip ją aiškino ir aiškina Bažnyčia, panagrinėsime kitą kartą. Tepakanka šį sykį priminti patį faktą ir atkreipti Jūsų dėmesį į šitą tiesą: pilnutinis žmogus, žmogus pagal Dievo-kūrėjo planus nėra humaniškasis, šio pasaulio gyvenimo plotme ribotasis žmogus. Pilnutinis žmogus yra įdievintas žmogus, todėl jame aptinkame ne tris gyvenimo rūšis, o keturias: augalinį, juslinį, intelektualinį ir dieviškąjį.

J. Kidykas, S. J.

LIETUVOS NACIONALINĖ MARIJOS BIBLIOTEKA

PER PRIZMĘ

Per paskutinius 2-3 metus ateitininkų tarpe daug prikalbėta apie studentų pervedimą sendraugių sąjungon. Kilo ir naujas "jaunojo sendraugio" terminas. Visa tai mums gyvenimiški klausimai, kurie verti svarstymo ir tinkamų sprendimų ieškojimo. Tačiau šioj intensyvioj, kartais net ir įaudrintoj ieškojimo stadijoj dalyvaują asmenys turėtų sekundėlę stabtelėti ir aplink pasižvalgyti. Tai padarę, greitai pajustų, kad dauguma jų jau jokiu būdu nebe "jaunieji sendraugiai", bet beveik, sakyčiau, vidurinė karta. Labai lengvai tą bus galima suprasti, kai prisiminsime, kad ateitininkiškoje šeimoje yra ne vienas tokių jaunuolių, kurie neseniai kolegijas baigė būdami 20-21 metų ir toliau nebestudijuoja. Tokiu būdu jie jau natūralūs kandidatai sendraugių veiklai; atseit, jie faktiškai yra jaunieji sendraugiai. Ar apie jų įtraukimą sendraugių veiklon pagalvota? O reikėtų.

* *

Reikia pasidžiaugti, kad visuomeninio darbo tarnybon vėl "grįžta" eilė tų, kurie per paskutinius keletą metų iš aktyviųjų horizonto buvo išnykę. Šeima, įsikūrimas, profesinis įsitvirtinimas — tai konkrečios priežastys, dėl kurių jie nedaug laiko visuomenei galėjo skirti. Tačiau nugalėję tas kliūtis, jie palengva vėl pradeda dėtis prie gausybės bendrinių darbų atlikimo. Naujoji Chicagos sendraugių valdyba šiuo atžvilgiu pavyzdys ir kitoms vietovėms. Ar jais paseksime?

Džiugu ir tai, kad Naujon Ateitininkų Federacijos Valdybon pateko keletas tos kartos asmenų. Reikia tikėtis, kad jie pasistengs mūsų veikiman įnešti efektingesnį lietuviškos ir vietinės bendruomenės darbų ir užduočių suderinimą, nes be to mūsų gyvavimas taps vis sunkesnis.

* *

Ne paslaptis, kad — kaip ir kiekvienas organizuotas sambūris — ateitininkai uoliai kovoja už savo narių dėmesį. Masinio pobūdžio civilizacijoje tai įprastinis reiškinys. Jei už žmogaus dėmesį nekovosi, savo mintimis nepasieksi šių dienų žmogaus. Gi toje kovoje forma vaidina svarbią rolę. Ar mes ją esame vykusiai išvystę ir savo tikslų siekimui panaudoję? Man ši mintis ypač ryškiai atsistojo prieš akis, kai Velykų laikotarpyje kartą išeinant iš bažnyčios buvo įspaustas vokelis aukoms su šiuo įrašu: "Here we are again wishing you a Happy Easter under 'false pretenses.' If you can't put anything in this envelope, will you please spare us an 'Ave'. That is more important". Mūsuose toks atvirumas ir paprastumas dar ne dažnas reiškinys. O būtų labai gera, kad vadovaują mūsų sąjūdžiui ir į šią plotmę atkreiptų tinkamą dėmesį. Nereikia turbūt įrodinėti, kad minėtas prašymas daug efektingesnių pasekmių susilaukia.

* *

Lietuvos tragedijos priminimą svetimtaučiams galima atlikti įvairiausiomis formomis. Studentams ateitininkams neseniai buvo susidarius viena tokia proga. Buvo renkamas Pax Romanos studentų sąjūdžio generalinis sekretorius korespondenciniu būdu. Kadangi dėl savaime suprantamų priežasčių tos organizacijos sekretoriatas tokių rinkimų pats pravesti negalėjo, tai darbą atlikti Pax Romana paprašė ateitininkus. Sąjunga šį uždavinį pavedė New Yorko draugovei, kuri kol. Gedeikos vadovaujama, tai efektingai atliko. Mūsų studentai bent du kartus kontaktavo viso pasaulio katalikų studentų sąjūdžių vadovybes. O šių yra virš 100 visuose žemynuose. Kiekvienai iš jų tuo labai vykusiu būdu buvo primintas faktas, kad ateitininkai šiandien priversti veikti tremtyje.

Kyla betgi klausimas, ar mes pakankamai prisidedame prie šios svarbios kovos už laisvę. Statykime sau klausimą: kas iš mūsų šiais metais yra parašęs laiškutį, atvirlaiškį, pasiuntęs telegramą Lietuvos laisvės klausimu? O juk spaudoje tiek raginimų, prašymų ir konkrečių nurodymų. Tenka manyti, kad tai atlikusių skaičius yra nepaprastai kuklus, tikriau: gėdos jausmą iššaukiąs. Žinoma, mes dar vis netikime, kad tokio pobūdžio kreipimaisi turi įtakos ir reikšmės. O visgi būtų laikas tuo įsitikinti. Naivu būtų tikėtis, kad tokiais veiksmais Lietuvą iš komunistų jungo išvaduosime, bet tikslu tvirtinti, kad tokiu būdu nuolat Lietuvos klausimą priminsime, dėmesį į tą žiaurią realybę atkreipsime tų tarpe, kuriems tai vis priminti reikia. Ir ateitininkams tektų čia gyvą pavyzdį parodyti; tačiau šiandien mums tegalima bandyti vytis Lietuvos Vyčius. Prasmingos būtų tokio pobūdžio lenktynės, jei jas išvystytumėme.

* *

Individo iniciatyva vietovės veikloje yra vienas iš pačių svarbiausių faktorių. Be jos sunku išsiristi iš rutininių pasireiškimų gyvesnei veiklai beveik jokių vilčių. Svarbi paskiro individo rolė ir ten, kur bendrinė skyriaus veikla jau labai skurdi. Kad tai tiesa, tebūnie leista paminėti vieną reiškinį. Šiandien Philadelphijoje studentų ateitininkų veiklos mažai tegalima pajusti, tačiau ten keli asmenys pasiryžo surinkti Centro Valdybos jiems nustatytą aukų kvotą ideologinių kursų parėmimo tikslams. Nors ir nebuvo lengva, tačiau jaunieji pasiryžėliai tai su kaupu įgyvendino; jie net viršijo jiems nustatytą normą. O tai juk tikrai retai pasitaikąs reiškinys.

Iš kitos pusės gi, Baltimorėje ir Detroite šį kartą pasigesta efektingesnės iniciatyvos. Į tuos ideologinius kursus iš šių vietovių nebuvo pasiųstas nei vienas atstovas. O verta būtų buvę ir tų kolonijų studentams ateitininkams nuvykti į Kennebunką, kur buvo bandyta tęsti kun. Ylos ir tuometinės SAS Centro Valdybos 1955 metais pradėta ideologinių kursų tradicija.

Sąlėkyje dalyvavęs jaunimas ateitininkų gyvenimu besidominčius tegalėjo džiuginti. Rimti, susipratę ir mūsų gyvenimo problemomis susirūpinę jaunuoliai uoliai klausėsi savo vyresniųjų, su jais diskutavo įvairiausius gyvenamojo momento ar nesikeičiančių principų plotmės klausimus. Malonu buvo stebėti jų intensyvų norą domėtis ateitininkiškais klausimais, jų pačių išvystytą drausmės pajautimą be ypatingesnių vadovybės raginimų. Kursų visuma sudarė labai teigiamą įspūdį, ir dalyviams, be abejonės, tos dienos buvo tikrai vertingos. Tiesa, pernelyg dažnai pas mus dar vis pasitaiko improvizacija, kuriai tokiuose parengimuose neturėtų būti vietos, tačiau norisi tikėtis, kad ir šį trūkumą ateityje pajėgsime įveikti. SAS Centro Valdyba, šį uždavinį įvykdžiusi, nusipelno visų ateitininkų padėkos ir pagarbos.

Vytenis

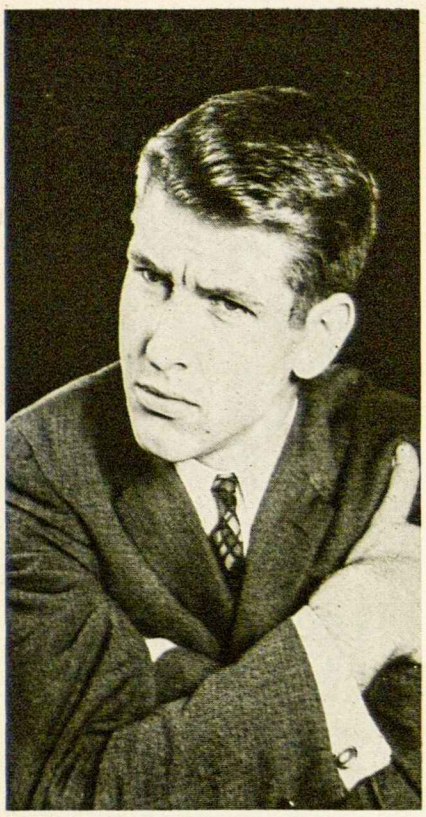

MAS pirmininkas Jonas Račkauskas

NUO PIRMININKO STALO

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ STOVYKLOS

Dainavoje:

Jaunučių:
Birželio 24 — Liepos 8;
Vyresniųjų
Liepos 22 — Rugpiūčio 5.

Kennebunkporte:

Vyresniųjų —
Rugpiūččio 18 — Rugsėjo 1.

Kalifornijoje:

Jaunučių:
birželio 17 — birželio 24.

Stovykla taip pat vyks ir Kanadoje.

Registracija

Į Dainavos stovyklą jaunučius registruoja Jūratė Juozevičiūtė, 7204 South Richmond Avenue, Chicago 29, Illinois, o vyresniuosius — MAS Centro Valdyba, 5725 South Artesian Avenue, Chicago 29, Illinois. Į Rytų stovyklą Kennebunkporte galima kreiptis į kun. V. Dabušį, 916 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, New York.

Šių metų stovyklos mintis: Maironis Lietuvos Dainius ir kultūrininkas.

Stovyklose bus skaitomos atitinkamos paskaitos, pravedami pašnekesiai Maironio kūrybos pažinimui pagilinti ir jo idėjas išryškinti.

Stovyklinės taisyklės

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba savo posėdyje, 1962 gegužės 3 d., nustatė visoms moksleivių ateitininkų stovykloms sekančias taisykles.

1. stovyklose kalbama tik lietuviškai,
2. rūkymas yra griežtai draudžiamas,
3. stovyklautojai, neprisiderinę prie stovyklos taisyklių bei nepaklusnūs vadovybei, po perspėjimo siunčiami namo — tėvų lėšomis — negrąžinant stovyklinio mokesčio,
4. stovyklautojai, atvykę į stovyklą su mašina, mašinos raktus perduoda stovyklos vadovybei; jokiu atveju nebus leidžiama stovyklautojui naudotis mašina stovyklos metu,
5. visos stovyklos yra ateitininkiškoje dvasioje pravedamos — visi sąžiningai vykdo programą,
6. semiantis patirties iš praeities, MAS CV prašo moksleivių ir studentų, kurie nestovyklauja, laike stovyklos stovyklavietėje nesilankyti.

Nota Bene: MAS CV pasilieka savo nuožiūroje priėmimą ne ateitininkų į stovyklą. Jei Centro Valdyba mano, kad asmuo (at-kas ar ne) sprendžiant iš pereitų stovyklų elgesio, yra nepageidautinas — MAS CV savo kompetencijos laikydamosi nepriims į stovyklą.

MAS anketa valdyboms

Ar jau išsiuntėte MAS Centro Valdybai anketą, kurią gavote prieš porą mėnesių?

Jei dar ne, tai prisėskite ir į ją atsakykite. Nepamirškite atidžiai užpildyti paskutinį puslapį (i. e. 5), kuris prašo pateikti savo metinį darbo planą.

Naujoms valdyboms

Kai kuopa išrenka naują valdybą, tai ta valdyba turėtų tuoj prisistatyti MAS Centro Valdybai. Jei kuopos valdyba neprisistato, MAS CV negali palaikyti

(Nukelta į trečią viršelio pusl.)

PUTNAMAS — BOSTONAS — NEW YORKAS

Putnam, Con. — 6 geg. 1962 Metinė Ateitininkų Šventė. Studentė Aurelija Kucinaitė (Putnam Draugovės Pirm.) iškilmingos akademijos metu skaito kandidatų egzaminų išlaikymo protokolą. Sedi: Remigijus Sužiedėlis (Boston Draug. — Iškilmingos Akademijos pirm.

Ged. Naujokaičio nuotrauka

Su pavasariu atbudo naujos jėgos, atgijo entuziazmas, ir Putname gegužės 6 d. įvyko ateitininkų šventė. Atvažiavo New Yorko ir Bostono draugovių nariai kartu švęsti ir pasilinksminti. Atvažiavo ir daugiau svečių. Visų buvo laukta ir visiems Putnamas puošėsi.

Diena prasidėjo šv. Mišiomis, kurias atlaikė kun. Martinkus. Per pietus pradėjo rinktis svečiai, ir antrą valandą įvyko iškilminga akademija. Putnamo draugovės pirmininkė Aurelija Kucinaitė sveikino atvykusius į šventę ir pakvietė garbės prezidiumą, kurį sudarė: kun. Pikturna, New Yorko studentų dvasios vadas; Motinėlė Augusta, Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų vyriausioji vadovė laisvam pasauly; inž Arvydas Barzdukas, ateitininkų Federacijos valdybos narys; Ses. M. Paulė, Putnamo moksleivių globėja; p. Sužiedelienė, sendraugių atstovė; Rūta Žukaitė, buvusių Putnamo ateitininkių ir bendrabučio alumnių atstovė ir Onutė Belkevičiūtė, moksleivių atstovė. Tolimesnę šventės eigą pravedė Bostono draugovės pirmininkas Remigijus Sužiedėlis.

Šioj šventėj gausiai padidėjo ateitininkiškoji šeima. Įžodį davė 4 Putnamietės, trys Bostoniškiai ir septyni New Yorko draugovės studentai. Kun. Pikturna priėmė įžodžius, ir Arvydas Barzdukas prisegė ženklelius. Po iškilmingai sukalbėto Credo ir po ateitininkų himno sekė pasveikinimai raštu ir žodžiu.

Šventės kalbėtojas buvo iš Washingtono atvykęs Arvydas Barzdukas, ateitininkų Federacijos Valdybos narys — studentų referentas. Savo paskaitoj jis iškėlė įvairių ir puikių minčių. Šiom dienom trūksta ateitininkiško užsidegimo, spontaniško kūrimo ir veikimo. Valdybos vienos planuoja, projektuoja, o nariai pasyviai stebi. Jaunieji sendraugiai ir studentai turėtų daugiau kreipti dėmesio į visuomeniškumo principo įgyvendinimą.

Iškilminga akademija užbaigta tautos himnu, ir po trumpos pertraukos prasidėjo meninė dalis. Putnamo studentės ir moksleivės įscenizavo Maironio "Jūratę ir Kastytį". Šiuo veikalėliu Maironio metai buvo gražiai paminėti šventės proga. Po vaidinimo visi svečiai susirinko gegužinėm pamaldom. O po to Raudondvario salėje įvyko vaišės ir šokiai. Svečiai užkandžiavo, jaunimas pasilinksmino, ir per greitai atėjo laikas išsiskirstyti. Putnamo sodyba liko liūdna išleidus mielus svečius, bet laiminga, kad gražiai praėjo šventė. Laukiame sekančių metų ir vėl tokios šventės!

Korespondentė

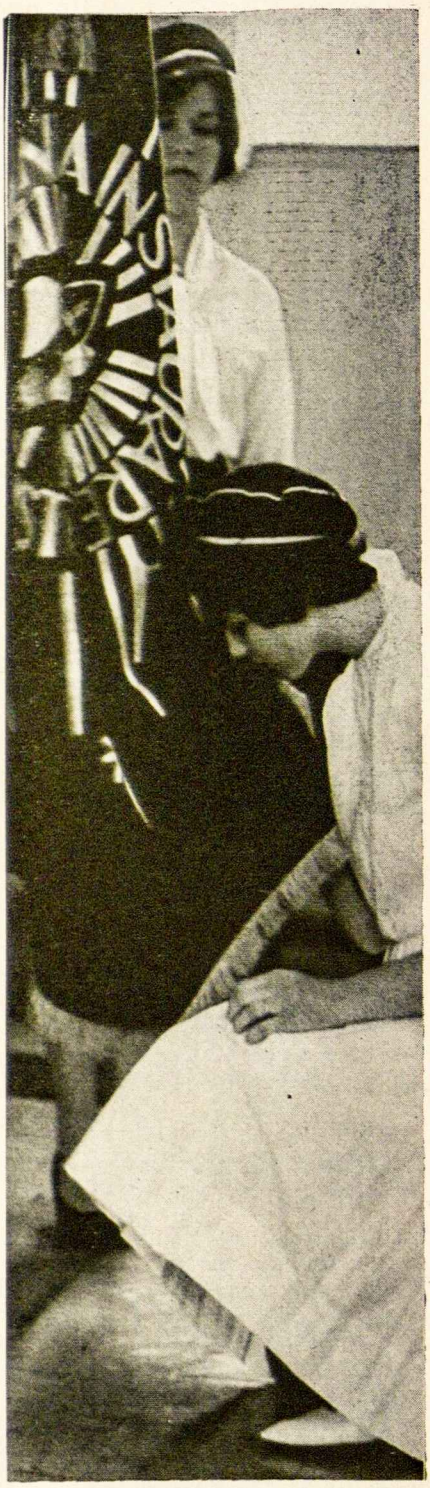

Vėliavą bučiuoja. Irena Gamppaitė, Putnam kuopa. Prie vėliavos stovi: Jagno Štanenbergaitė, Putnamo kuopa.

Ged. Naujokaičio nuotrauka

Dešinėje New Yorko studentų, Putnamo studenčių ir M,A,S, Barboros Žagarietės kuopos vėliavos.

Viršuje: Putnam-Conn — 6 geg. 1962 — Metinė Ateitininkų Šventė. Iškilmingos akademijos metu — publikos dalis Pirmoj eilėj studentės davusios pasižadėjimą: iš k. į d.: Jarūna Venškauskaitė, Bostono draugovė, Audronė Barūnaitė Bostono draugovė, Irena Sandanavičiūtė — New Yorko draugovė, Kristina Juškaitė — NY draugovė, Vita Tallat-Kelpšaitė — NY draugovė.

Kairėje: Arvydas Barzdukas, ateitininkų Federacijos valdybos narys skaito paskaitą šventės metu.

Viešas jaunųjų maldininkų priėmimas Castelnuove. Vidury ateitininkai su vėliava. Vyčiaus nuotrauka

Castelnuovo ateitininkai atstovauja visą Lietuvos katalikišką jaunimą

Artinantis Velykų šventėms, viscse 1200 Don Bosco mokyklose (jau daugiau kaip 100 metų) atliekamos rekolekcijos. Don Bosco pirmiausia norėjo, kad mokiniai atliktų taip vadinamą "pasiruošimą laimingai mirčiai", t. y. kartą mėnesyje susikauptų, pamąstytų apie savo sielos reikalus ir "pasimankštintų" gerai mirti. Tačiau, svarbiausias dvasinis pratimas yra rekolekcijos, kurios būna ruošiamos jau iš anksto ir rimtai.

Šių metų 4 dienų uždaras rekolekcijas vedė iš Romos atvykęs prel. Klemensas Razminas, Vatikano liet. radijo programos vedėjas. Čia keli III klasės at-ko rekolekcijų įspūdžiai:

...Pirmą kartą atlieku rekolekcijas, nes neseniai atvykau iš pavergtos tėvynės. Tiesa, tenai turėdavom "rekolekcijas", tik truputį skirtingas... Čia rimtumo ir tylos aplinka nuostabiai veikia... mintis savaime kyla link Dievo intymiam pokalbiui. Kaip malonu būti Tavo padangtėje, Viešpatie! Šios trumpos Taboro dienos greit prabėgo, tačiau paliko manyje nemažą atsimainymą..... (A. B.)

Prelatas yra ypatingu būdu nusipelnęs mūsų kuopai. Jis pirmutinis atsiuntė lietuviškos muzikos plokštelių ir S. Sužiedėlio paskaitos apie Šalkauskį registraciją. Laike rekolekcijų prelatas laikė taip pat atskirą paskaitą ateitininkams. Nušvietęs dabartinę ateitininkijos padėtį ir jos problemas, jis ragino stengtis gerai suprasti katalikiškosios pasaulėžiūros principus ir veikime laikytis Bažnytinės vyriausybės nurodymų. Prelatas praleido visas Velykų šventes kartu su mumis.

* * *

Balandžio 24 į Don Bosco tėviškę atvyko 1600 katalikiško jaunimo iš Prancūzijos, Belgijos, Šveicarijos ir Šiaurės Afrikos aplankyti savo bičiulio ir globėjo Šv. Domininko Savio, kuris netoli gimė, o čia augo, mokėsi ir mirė.

Gimnazijos mokiniai juos sutiko su užrašais: "Chiesa del silenzio" — Tylos bažnyčia ir "Lithuania". Ateitininkai nešė savo gražią vėliavą. Iš Castelnuovo jų pelegrinažas tęsės į Mondonio (už 4 km.), kur šv. Domininkas mirė, ir grįžo vakare į Colle Don Bosco, kur yra Don Bosco gimtinis namelis. Ten esančios didingos Salezičių spaudos mokyklos kieme šie jaunuoliai atliko gražią meninę programą, užsitęsusią nuo 9 vakaro iki pirmos val. nakties. Pirmoje dalyje lietuviukai pašoko du tautinius šokius ir trumpai sudainavo. Šis mūsų pasirodymas visus sužavėjo ir išplėšė hip-hip hurra bei ilgus plojimus.

Antroje programos dalyje scenoje buvo atvaizduotos šv. Domininko Savio gyvenimo ištraukos. Didingas spektaklis (prancūziškai) buvo labai gerai paruoštas, nors mažieji artistai kelias naktis turėjo mažai poilsio. Viskas užsibaigė raketų apšvietimu — šaudymu.

Koresp.

KOMENTARAI

Turbūt nemažai kas gauname Vokietijos SAS leidžiamą **Ateitin** ir žinome, kad jis įdomus leidinys su gerais straipsniais. Bet ne apie tai noriu kalbėti su jumis, o apie vieną laišką iš Romos, kuris tilpo jo paskutiniajame numery ir kurį čia cituoju:

„Jau pastebėjau, kad ne vien "Ateitis" ištisus puslapius persispausdina, bet ir kiti panašiai pasinaudoja, tik tie kiti mandagesni — parašo iš kur... Savotiška žurnalistika, bet tuo pačiu ir savotiškas komplimentas užsitarnaujamas."

Geros pastabos ir pilnos implikacijų: **Ateitis** savinasi kitų medžiagą. ji tai nuslepia, nes gėdinasi, kad ją nukonkuravo. Šis laiškas savaime nereiškia **Ateitin** redakcijos nuomonės, bet yra skaitytojo pastaba, kuri gan daug parodo, būtent, susidūrimą tarp **Ateities** ir **Ateitin** ir išvadą, kad **Ateitis** nevisai gerai pasielgė. Nerašau šio laiško, kad apginčiau save, kuris tuos straipsnius ėmė iš **Ateitin,** bet kad pasiaiškinčiau ir sutikčiau su ta išvada, kad čia kas negerai.

Kai Vokietijoj kilo mintis lesti savą ateitininkišką studentišką laikraštį, iniciatoriai susisiekė su **Ateities** redakcija, norėdami savo ryšį su **Ateitin** išaiškinti. Buvo užtikrinta, kad **Ateities** ir **Ateitin** sritys nesusidurs ir **Ateitin** buvo pasiūlyta **Ateičiai** vietoj rankraščių, savaime su pageidavimu paminėti šaltinius.

Kaip galime spręsti iš **Ateitin,** Vokietijos studentų at-kų pasiryžimas nešė daug vaisių. Jis yra šviesus reiškinys bendrame religinės ir tautinės sąžinės apsnūdime materialistinėj užaugusio jaunimo ir parodo, koks vaisingas darbas, jei gerai susipažinus vienminčių grupė jo imasi.

Tačiau, kaip šis laiškas iš Romos parodo, bendradarbiavimas neišėjo taip sklandžiai; praktiškai yra taip, kad beveik visos korespondencijos ir visi straipsniai iš Europos nuostojo tekėję į **Ateitį** (gal jų be **Ateitin** iš vis nebūtų buvę, bet ne apie tai čia kalbame). Už tai teko semti viską iš **Ateitin.** Bet ne vien dėl to teko pasinaudoti ja. **Ateitis** norėtų būti katalikų mokslą einančio jaunimo, reiškia jaunų intelektualų, organu, tačiau šis kraštas sugeba išauklėti tokį jaunimą, kuris be jokio kritiškumo išeina į gyvenimą, be jokio troškimo sužinoti apie tuos dalykus, kurie virš jų profesijos ribų. Studentai baigia universitetus ir dauguma tuoj dingsta iš visuomeninio gyvenimo. Europoje atrodo jaunatvė trunka ilgiau ir todėl jaunųjų idealizmas turi laiko patobulėti per patyrimą ir žinias. Reiškia ir čia teko spragą užpildyti su **Ateitim.** Be tokio tipo idealizmo **Ateitis** negalės jokio intelektualinio fronto išlaikyti, bet taps tik moksleivių žurnalu.

Nemanau, kad mes galime taip lengvai **Ateitį** atiduoti. Pagaliau kas yra **Ateitis?** Ji tęsia ilgą garbingą tradiciją — ji yra mūsų jaunų katalikų forumas, mūsų idėjų reiškėja ir skelbėja, o ne kopijuotoja. Jos prestižas yra mūsų visų uždavinys ir mūsų visų reikalas. Jis nekristų, jei 2 ar 3 straipsniai bus pažymėti kaip svetimi. Gal palikime savo padalinių rūpesčius mažesniems leidiniams ir sudėkime savo geriausias jėgas **Ateičiai.** Ką Jūs manote? **Rimvydas Šliažas**

* * *

D. G. **"Ateities"** Redaktoriau,

Jūsų leidinyje (Nr. 2, 1962 m., 39 psl.) yra įdėtas Nepriklausomosios Lietuvos laikmečio paveikslas su parašu **"Ateitininkai žygiuoja Vilniuje"**

Tačiau visai prasilenkta su tikrove. Šiame paveiksle yra Vytauto Didžiojo universiteto **lietuvių studentų korporacijų vėliavos** išklmingame žygyje Vilniuje 1939 rudenį

Atvaizde pirmoje eilėje yra Lietuvių Studenčių Tautininkių korporacijos **"Filiae Lithuaniae"** vėliava, antroji — Lietuvių Studentų Tautininkų korporacijos **"Neo-Lithuania"** ir kitos V. D. universiteto lietuvių studentų korporacijos vėliavos.

Istorijos tiesai prašyčiau **"Ateityje"** išspausdinti šį patikslinimą.

Jus gerbiąs
Dipl. teis. Jonas Leonas,
Korp! "Neo-Lithuania" Demokratiškojo sąjūdžio pirmininkas
Cleveland, 1962 gegužės 3

MAGDĖ AUKSABURNĖ

Brangioji,

Man įdomu ar Tu turi "boy-friendą?" Tavo dantys auksiniai spindi; mano pakaušis sidabrinis blizga. Susidėkime ir apšvieskime pasaulį.

Baltramiejus

Mielas Baltrau,

Savo burnos neaušinsiu, kad pasaulį apšviečiau. Siūlau ir Tau nevėdinti savo galvos palėpės tokiam beviltiškam ir nuobodžiam tikslui.

Magdė

Miela,

Esu menininkas. Gyvenu Greenwich Village, bet man barzda neauga. Kas daryt?

Būsimas Barzdotas

Mielas Būsime,

Grįžk namo ir paprašyk tėvelių, kad išpertų gerai Tau kailį tris kartus į dieną iki pradės barzda augti. Pamatysi, kaip greitai pasveiksi ir nuo menininko, ir nuo barzdos ligų. Magdė

Miela Auksaburne,

Mano draugai mato ružavus dramblius, o aš tik žalius. Kas su manim negerai?

Dral

Mielas Dral,

Nusiimk saulės akinius tai būsi ir Tu normalus.

Magdė

Brangute,

Gyvent nenoriu, mirt bijau. Kas daryt?

Sumuštas Mikalojus

Mielas Kankiny,

Prieik prie išpažinties ir prašyk Pono Dievo Šventosios Dvasios. Kai visa tai atliksi, ateis noras gyventi ir pradings baimė mirti. Parašyk tada man vėl ir spręsim toliau Tavo problemas. Magdė

Magdute,

Kas turėtų pirmas bėgt iš degančio namo per "fire escape," moteriška ar vyriška lytis?

Etiketo Ieškotojas

Mielas Ieškotojau,

Etiketas leidžia taip ir taip. Tačiau Tavo atvejy, priklauso, kokie Tavo santykiai su ta moteriške. Jeigu žmona, tai leisk jai pirma eiti, nes mandagumas sako, kad lipant laiptais žemyn moterys eina pirma. Jeigu uošvė, tai eik pats pirmas, sakydamas, kad tai darai norėdamas padėti uošvei nulipt žemyn ar pagauti, jeigu ji paslystų ir kristų nuo laiptų. Magdė

Mieloji,

Man labai patinka vėžys, bet neišgaliu rūkyti. Kaip išspręsti šią problemą?

Vargšas Norintis Susirgti

Mielas Vargše,

Kreipkis pas tikrą medicinos daktarą. Aš tokių ligų negydau. Magdė

KNYGŲ PASAULYJE PASIŽVALGIUS

Dr. Pr. Gaidamavičius, **Didysis nerimas,** Immaculata: Putnam, Conn. 1961. 297 p. $2.50.

Gyvename nerimo amžiuje. Nerimsta valstybės, telkdamos ginklų atsargas, nerimsta valdovai, ieškodami savo tarpe vienareikšmio žodyno, kartais, rodos, nerimsta gamta, vėtromis besiblaškydama. Bet labiausiai nerimsta vienišas žmogus.

Kaip dažnai tenka išgirsti nuomones, kad mūsų jaunimas nepažįsta ramybės, nuolat lekia, bėga, nuo šaukiančio radijo aparato neatsiplėšia, ieško nuolat sensacijų, kažko naujo... Su kokiu džiaugsmu ir gal savotišku žingeidumu turėtume pasitikti šią knygą, kurios užsimojimas yra pažvelgti į ieškančio žmogaus širdį.

Dr. Gaidamavičius išnagrinėja nerimo sampratą, parodydamas, kad žmoguje yra polėkis aukštyn, ne tik platyn. Šis veržimasis aukštyn reiškiasi visose pagrindinėse kūrybinio gyvenimo srityse: mąstyme, dorovėje ir mene, t. y. tiesos, gėrio ir grožio viešpatijose. Tas alkis virsta nerimu, kada kasdienybės ir žemės trauka sudaro pasipriešinimą ir kliūtį kilti aukštyn.

Sekdami autoriaus mintį, matome, kad tas Absoliutas, kurio siekia žmogaus mintis, valia ir kūryba, yra Dievas. Toliau autorius nagrinėja religinio nerimo apraiškas ir šaltinį, kuris glūdi žmogaus buities pagrinduose.

To akivaizdoje matome tam tikrą dramą, kuri kyla iš žmogaus galimumo religinį polėkį savy paneigti, save pasmerkti nesibaigiančiam nerimui, maištui, blaškymuisi ar dirbtinei ramybei. Apsisprendimo beieškant, kyla kova su savimi:

"Kur susitinka dvi širdys, prasideda drama. Nejučiomis gimsta tyli vidinė kova, vedanti į gilesnį širdžių suartėjimą arba visišką išsiskyrimą. Ji gimsta iš dialoginės įtampos, kuri savo prigimtimi siekia gilesnio suartėjimo... Jei darna tarp dviejų asmenų turi būti iškovota, juo labiau tarp žmogaus ir Dievo... Asmens susitikimas su Dievu yra intymus, mįslingas aktas, kuriam reikia brėsti, gilėti, pereiti įvairius svyravimus, bandymus, kol pagaliau tampa pastoviu, neišraunamu ir gyvu nusiteikimu." (117 -118 p.).

Vidiniame žmogaus svyravime reiškiasi ir protas, ir jausmai, iš kurių šią kovą labiausiai apsunkina išdidumo jausmas, nes "suėjimas į santykį su Dievu reiškia savęs palenkimą absoliutinei Būčiai ir pripažinimą savosios priklausomybės. Išdidžiajam gi niekad ir niekam nėra lengva nusilenkti" (128 p.).

Jei žmogus pralaimi šią kovą su savimi, jis tampa sukilėliu prieš Dievą. Jo dialogas su Dievu tebelieka, tačiau dabar jau nebe maldos, bet maišto formoje. Vienas didžiausių akstinų šiam sukilimui glūdi nepajėgume suprasti kančios paslapties, jos vietos pasaulyje ir žmonių gyvenime.

Žmogus, neradęs Dievo, pasidaro savo dievus. Tam graikai kūrė mitologinius dievus, tam modernusis žmogus, apšvietos amžiaus ištikimas sūnus, dažnai sušunka: "Prote, o prote, argi nesi dievas, kurio aš ieškojau?" Čia atsiranda ir kiti dievai: technika ("Unser Gott is die Maschine"), menas, kūno kultas, kolektyviniai stabai. Lenkdamasis šiems dievams, žmogus lenkiasi sau bei savo darbams, tačiau jokiu būdu tuo neišsprendžia religinio ieškojimo dramos.

Atsistojęs ant nerimo išsipildymo slenksčio, žmogus gali Dievą rasti arba užlūžti ir virsti praradimo tragedijos centru. Autorius bando parodyti, kodėl žmogus pasuka viena ar kita kryptimi ir ką tuo pasiekia.

Didysis nerimas tai pastangos motyvuoti mūsų tikėjimą ir dvasinį gyvenimą, nesiremiant vien Bažnyčios autoritetu, bet įžvelgiant ir į žmogaus prigimties reikalavimus. Tai žvilgsnis į save ir į religiją iš naujos perspektyvos.

Nors tai filosofinis veikalas, bet knyga skaitoma lengvai, nes turi daug konkrečių pavyzdžių, kurie paryškina autoriaus mintį.

Didysis nerimas ypač turėtų būti prieinamas studentams, kurie jau susipažinę su filosofijos terminologija ir kuriems ji papildys universiteto paskaitose sutiktas mintis tuo pačiu klausimu. Manau, mums nevienam ši knyga jeigu neatsakys, tai bent pastatys klausimą: "Quo vadis?"

Dr. Juozas Prunskis, **Silpname kūne.** Immaculata: Putnam, Conn. 1961. 133 p. $1.50.

Praeitų metų gale pasaulio šviesą išvydo dar viena kun. Prunskio knygelė. Ji turėtų būti artima kiekvienai šeimai. Ir mus, ir mūsų artimuosius aplanko nelaimės, ligos, gyvenimo tragedijos. Tada mes paskęstam savyje ir galvojam, kad tik mes vieni nešam tokią baisią kančios naštą, kad esam neužjausti, kad kiti nenori, o gal net nepajėgia mūsų skausmą suprasti. Ši knygelė ypač brangi tokiu momentu. Jos puslapiuose atsiskleidžia paprastų žmonių didvyriškumas kančios ir nelaimės akivaizdoj. Ne vienas pavyzdys jaudina iki ašarų, tačiau kartu stiprina ir moko užmiršti savo negalias, nes pasaulyje yra ir didesnių ir skaudesnių, kurias su Dievo malone galima pakelti atsidavime ir kantrybėje. Verčiant knygelės puslapius, įžvelgiam į kančios prasmę ir, jeigu baigę skaityti ir permąstyti jos mintis dar netapsim kantrybės pavyzdžiais, tai bent įgysime jėgų ir noro to siekti.

Patariam šią knygelę įsigyti visiems, o ypač parūpinti tiems pažįstamiems, kurie serga ar turi stebėti sunkiai kenčiantį artimą asmenį. Nevienas ten ras paguodos šaltinį

ATEIČIAI PAREMTI AUKOJO:

Tradicinio At-kų vaikų kaukių baliaus rengėjai per A. Rimkienę paaukojo $25.00

Inž. Arv. Barzdukas ..... $25.00.

Los Angeles ASS Skyrius pagal sąrašą: I. Bandziulis 2.00, J. Jodelė $2.00, J. Kojelis $2.00, I. Medziukas $2.00, F. ir S. Palubinskai $5.00, V. Prizgintas $3.00, P. Raulinaitienė $2.00, I. Valaitytė $3.00.

Garbės Prenumeratas Prisiuntė:

Kun. J. Grigonis, Vaclovas Kleiza, V. Baronas (Venecuela) Kun. A. Sabas, P. Vaičekauskas, Kun. J. Pragulbickas, Teresė Ivaškaitė, K. Mikšys, L. Mulokas, (Australia).

Prel. Kl. Razmino paskaita rekolekcijų metu. Vyčiaus nuotrauka

(Atkelta iš 123 pusl.)

artimesnių ryšių, nes nežino nei vardų, nei adresų naujų valdybų.

Taigi, jei Jūs esate naujos valdybos nariai, prašykite valdybos sekretorės, kad ji MAS CV prisiųstų valdybos narių vardus, pavardes ir adresus.

Visiems nariams

MAS Centro Valdyba norėtų žinoti, kaip Jums patinka uniforminė kepurė. Dabartiniu metu MAS Centro Valdyboj yra projektas keisti šią uniforminę kepurę į biretę (mergaitėms), o berniukams palikti šią kepurę... Kaip Jūs manote — pasakykite! Gal Jūs turite kokių sumanymų?

MAS programa

MAS programa (vyr. moksl.) už poros mėnesių bus papildyta nauja medžiaga. Iki šiol Jūsų kuopa turėjo baigti nagrinėjimą pateiktos medžiagos. Papildymai bus siunčiami kuopų valdyboms savaime, o visiems kitiems tik gavus prašymą.

Nario mokestins

Iždininkai, dėmesio! Iki birželio 10 dienos jūs turite atsiskaityti su MAS CV iždu — nario mokesčio reikalais. Atsiminkite: 40% nario mokesčio siunčiate MAS CV iždui šiuo adresu: Vita Čerškutė, 6016 So. Campbell Ave., Chicago 29, Ill. Skubėkite, nes MAS CV turi atsiskaityti su Federacijos Valdybos iždu artimoje ateityje.

MAS egzaminai
(MAS CV memo — 2)

Visi Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdybos egzaminų vadovai, programinės santraukos ir bendrai kuopų bei apygardų išleisti egzaminai — egzaminų vadovai yra šiuo raštu panaikinami.

Nuo 1962. II. 22 Moksleivių Ateitininkų Sąjungos kuopos remiasi ir naudojasi naujai išleistą EGZAMINŲ VADOVĄ. Pilnas pavadinimas: Pasaulio Lietuvių Katalikų Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Egzaminų Vadovas. Šiame naujai išleistame Vadove yra randami egzaminai Jaunučiams, Jaunesniems ir Vyresniems Moksleiviams kandidatams.

Egzaminų tvarka

Egzaminai yra duodami iš *Egzaminų Vadovo* Egzaminų Komisijos. Egzaminų Komisiją sudaro kuopos globėjas, dv. vadas, tėvų atstovas ir pagal reikalą kviestiniai.

Egzaminai yra duodami vienu laiku, visiems buvojant, kiekvienam kandidatui atskirai.

Egzaminuojant reikėtų paklausti bent 5 klausimus. Egzaminų Komisijos nuožiūra gali būti duodamas ir *rašto darbas* iš ateitininkijos istorijos ir arba ideologijos.

Egzaminų Komisija po egzaminų surašo protokolą, kur pažymi pakėlimus bei priėmimus, ir nuorašą atsiunčia MAS CV. Protokolas, pagal MAS Cer. yra skaitomas Kuopos Šventės iškilmingame posėdyje.

ALp(LKA)1786
1962, Nr.5

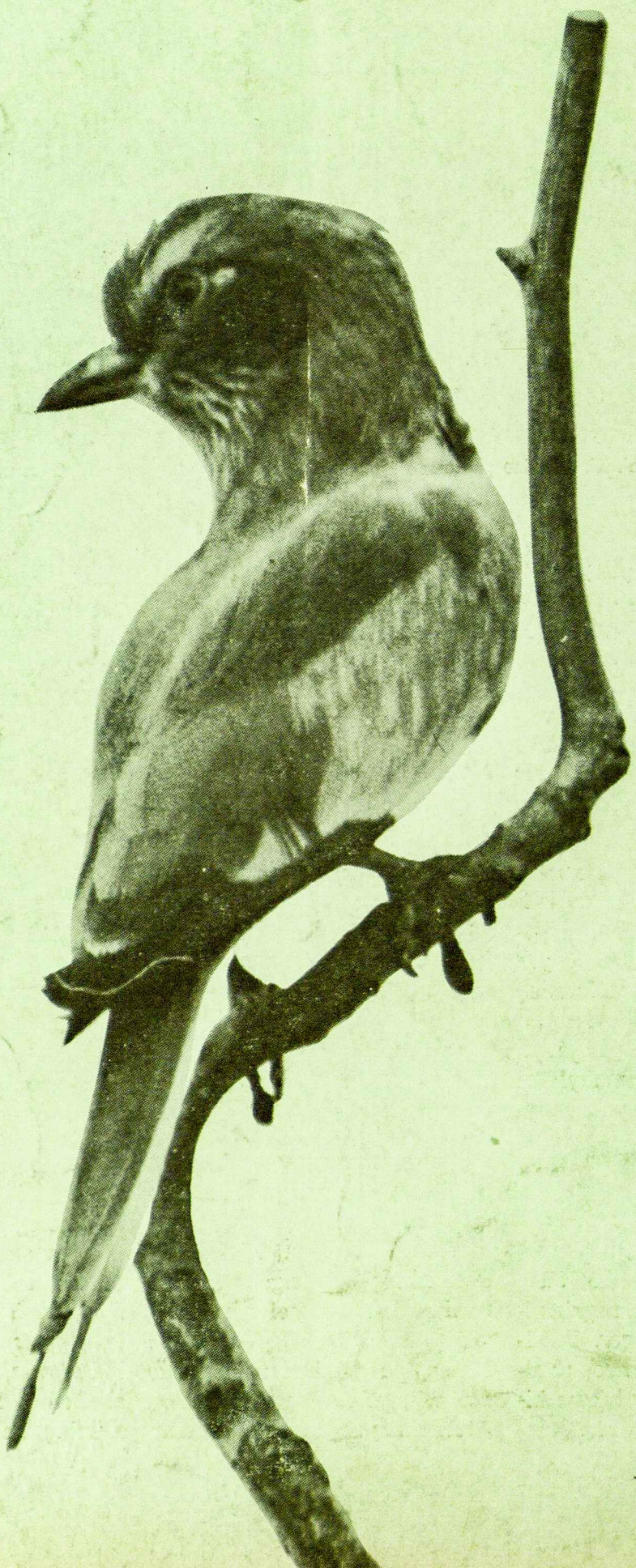

30.725.70